

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра географії та туризму

Регістраційний № _____

Кваліфікаційна робота

**ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПОПИТУ НА АКТИВНИЙ ТУРИЗМ СЕРЕД
СТУДЕНТІВ ТА ВИКЛАДАЧІВ ЗАКАРПАТСЬКОГО УГОРСЬКОГО
ІНСТИТУТУ ІМЕНІ ФЕРЕНЦА РАКОЦІ II ТА ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ
ЗАКАРПАТСЬКОГО УГОРСЬКОГО ІНСТИТУТУ ІМЕНІ ФЕРЕНЦА РАКОЦІ II**

КАТКОВ ЕНІКЕ АТІЛІВНА

Студентка IV-го курсу

Освітня програма Туризм

Спеціальність 242 Туризм

Рівень вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена Вченою радою ЗУІ

Протокол № 7/2023

Науковий керівник: **ШАШ ЕНИКИ ЛЮДВИКІВНА**

(доцент кафедри географії та туризму)

Завідувач кафедри географії та туризму: **МОЛНАР ЙОСИП ЙОЖЕФОВИЧ**

(кандидат географічних наук, доцент,

доцент кафедри географії та туризму)

Робота захищена на оцінку _____, «___» _____ 202 року

Протокол № _____ / 202

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Кафедра географії та туризму

Кваліфікаційна робота

**ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПОПИТУ НА АКТИВНИЙ ТУРИЗМ СЕРЕД
СТУДЕНТІВ ТА ВИКЛАДАЧІВ ЗАКАРПАТСЬКОГО УГОРСЬКОГО
ІНСТИТУТУ ІМЕНІ ФЕРЕНЦА РАКОЦІ II ТА ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ
ЗАКАРПАТСЬКОГО УГОРСЬКОГО ІНСТИТУТУ ІМЕНІ ФЕРЕНЦА РАКОЦІ II**

Рівень вищої освіти: бакалавр

Виконавець: студентка IV-го курсу

КАТКОВ ЕНІКЕ АТТІЛІВНА

освітня програма: Туризм

спеціальність 242 Туризм

Науковий керівник: **ШАШ ЕНИКИ ЛЮДВИКІВНА**

(доцент кафедри географії та туризму)

Рецензент: **ТОРПОІ ЙОСИП**

ЙОСИПОВИЧ

(доцент кафедри географії та туризму)

Берегове 2024

Зміст

ВСТУП	6
1. Активний туризм	7
1.1. Поняття активного туризму.....	7
1.2. Історія розвитку активного туризму	10
1.3. Види активного туризму та їх характеристика	11
2. Види активного туризму на Закарпатті	18
2.1. Прогулянки на природі, піший туризм	19
2.2. Гірськолижний туризм.....	20
2.3. Кінний туризм	21
2.4. Велосипедний туризм	22
2.5. Водний туризм	23
3. Класифікація активного туризму на основі соціально-демографічних показників	25
3.1. Представлення покоління Z.....	26
3.2. Туризм для людей з вищою спеціалізацією	28
4. Методи дослідження	29
5. Порівняльний аналіз попиту на активний туризм серед викладачів та студентів Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II та Фагового коледжу імені Ференца Ракоці II	31
5.1. Загальні дані респондентів	31
5.2. Загальні звички у подорожах вчителів.....	38
5.3. Порівняння попиту на активний туризм з боку викладачів та студентів ...	46
ВИСНОВКИ	55
ПІДСУМКИ	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	59
ДОДАТКИ	63
СПИСОК ІЛЮСТРАЦІЙ	74
СПИСОК ТАБЛИЦЬ	75
РЕЗЮМЕ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	76
ДЕКЛАРАЦІЯ	78
ПОДЯКА	79

Ukrajna Oktatási és Tudományügyi Minisztériuma

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Földrajz és Turizmus Tanszék

**AZ AKTÍV TURIZMUS KERESLETÉNEK ÖSSZEHASONLÍTÓ
ELEMZÉSE A II. RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI MAGYAR
FŐISKOLA, VALAMINT A II. RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI
MAGYAR FŐISKOLA FELSŐFOKÚ SZAKKÉPZÉSI ITÉZETÉNEK
TANÁRAI ÉS DIÁKJAI KÖRÉBEN**

Szakdolgozat

Készítette: KATKÓ ENIKŐ

IV. évfolyamos turizmus

szakos hallgató

Témavezető: Dr. SASS ENIKŐ

(a Földrajz és Turizmus Tanszék docense)

Recenzens: Dr. TARPAI JÓZSEF

(a Földrajz és Turizmus Tanszék docense)

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	6
1. Aktív turizmus	7
1.1. Az aktív turizmus fogalma	7
1.2. Az aktív turizmus története	10
1.3. Az aktív turizmus típusai és jellemzői	11
2. Az aktív turizmus típusai Kárpátalján	18
2.1. Természetjárás, bakkancsos turizmus	19
2.2. Sí turizmus	20
2.3. Lovas turizmus	21
2.4. Kerékpáros turizmus	22
2.5. Vízi turizmus	23
3. Az aktív turizmus osztályozása a szocio-demográfiai jelelemzők alapján	25
3.1. Z generáció bemutatása	26
3.2. Magasabb specializációval rendelkező egyének turizmusa	28
4. Kutatási módszerek	29
5. Az aktív turizmus keresletének összehasonlító elemzése a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, valamint a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézetének tanárai és diákjai körében	31
5.1. Az adatközlők általános adatai	31
5.2. A tanárok és diákok általános utazási szokásai	38
5.3. A két intézmény tanárainak és diákjainak aktív turisztikai keresletének összehasonlítása	46
KÖVETKEZTETÉSEK	55
ÖSSZEGZÉS	57
IRODALOMJEGYZÉK	59
MELLÉKLETEK	63
ÁBRÁK JEGYZÉKE	74
TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE	75
UKRÁN NYELVŰ REZÜMÉ (ÖSSZEFOGLALÓ)	76
NYILATKOZAT	78
KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS	79

BEVEZETÉS

Az aktív turizmus a világon az elmúlt néhány tíz évben kezdett fejlődésnek indulni. Ez a turizmusfajta napjainkban éli a virágkorát. Az aktív üdülést választók valamilyen fizikai aktivitásban vesznek részt a vakációjuk során. Számos tevékenységet magába foglal, ezért a pontos definiálása nehézségekbe ütközik. Az aktív turizmus definiálására hazai és nemzetközi szinten is több kezdeményezés történt, de mivel nagyon sokféle tevékenységet magába foglalhat és sok más turisztikai termékkel szoros kapcsolatban áll, nehéz pontosan meghatározni a definícióját.

Az elmúlt évek során évfolyammunkáimban az aktív turizmus keresletével foglalkoztam a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, valamint annak Felsőfokú Szakképzési Intézetének diákjai körében végzett felmérések által. Ezen kívül magával az aktív turizmus bemutatásával, annak típusaival, illetve azzal, hogy milyen fajtái működnek Kárpátalján. Kutatásomat tovább bővítettem a két említett intézmény tanárai körében végzett vizsgálattal, így a szakdolgozatom témája a következő lett: *Az aktív turizmus keresletének összehasonlító elemzése a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, valamint a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézetének tanárai és diákjai körében.* Azért tartom fontosnak ezt a témát, mert érdekel, hogy manapság az emberek mennyire végeznek turisztikai tevékenységet, s azon belül mennyire köthetők ezek a tevékenységek az aktív turizmushoz, illetve, hogy milyen különbségek figyelhetők meg az aktív turizmus terén például egy oktatási intézmény hallgatói és tanárai, vagyis egy fiatal és egy idősebb generáció között. Kutatásom célja tehát, hogy egy összehasonlító elemzést végezzek a két intézmény tanárai és diákjai által végzett aktív turisztikai tevékenységek között, és rávilágítsak, hogy mennyire van kereslet a tanárok és a diákok körében az aktív turizmusra, mennyire érdeklődnek az aktív turizmus iránt.

A feladataim közé tartozik, hogy a különböző szakirodalmi tételek feldolgozásával és a primer kutatás által begyűjtött adatok segítségével minél pontosabb leírást adjak az adott témával kapcsolatban. A kutatás módszerének az online kérdőívezést választottam. A kérdőív segítségével szeretnék választ kapni arra, hogy a két intézmény tanárai és diákjai körében vannak-e olyan személyek, akik végeznek aktív turisztikai tevékenységet, s ha igen, akkor a tanárok vagy a diákok körében kedveltebb-e ez a tevékenység. Ezen kívül érdekelt, hogy milyennyakorisággal teszik azt, az aktív turizmuson belül melyik fajtát végzik leginkább, valamint melyek a legkedveltebb és legkeresettebb aktív turisztikai tevékenységeik Kárpátalján.

1. AKTÍV TURIZMUS

1.1. Az aktív turizmus fogalma

A 20. század második felében a turizmus globális társadalmi jelenséggé vált. Napjainkban a fejlett országok lakosainak túlnyomó része számára a turisztikai tevékenység szinte már az alapszükséglet része lett, és a szabadidő eltöltésének egyik meghatározó formájaként kell tekintenünk rá (Lőrincz – Sulyok 2017). A világ bármely pontján a turizmus valamelyik alfaját végzik az emberek. Az aktív turizmus is az elmúlt évtizedekben nagy fejlődést ért el. Mivel az embereknek megnőtt a szabadidejük, emiatt az aktív turizmus is fejlődni kezdett. Az emberek azért választják az aktív turizmust, hogy kissé kiszakadjanak az unalmas hétköznapiokból és érdekesebbé tegyék a szabadidejüket ezáltal.

Az aktív turizmus fogalmának különböző változata létezik és van. Mindenki máshogy értelmezi a jelentését, ezért még senkinek nem sikerült egy általánosan elfogadott verziót megalkotni. Ezek közül a megfogalmazások közül néhányat emelnék ki. Az aktív turizmus alapvetően két alap- (természeti környezet és az ember alkotta vonzerők), valamint egy ráépülő harmadik (a kaland és élmények nyújtotta) vonzerőre épült (Jászberényi et al. 2022). A legfontosabb, hogy meglegyen az alapmotiváció: a mozgás, a fizikai aktivitás és sporttevékenységek igénye, amely szükséges ahhoz, hogy a turistaútnak induljon. Ez a három tényező mindenhol más-más arányban fordul elő. Az aktív turizmus a fenntarthatóság, a biodiverzitás védelme és a kultúra megőrzésének maximáit követve, a turista fizikai és szellemi részvételét igénylő, felelősségteljes utazás külföldi területekre. Fontos elemei a kikapcsolódás és oktatás, tisztelet és szemlélődés, a cselekvés és a testmozgás és az aktív részvétel egy szakértő, egy helyi barát, egy tudományosan hozzáértő idegenvezető társaságában (<http://www.active-tourism.org/>, 2023). Egyfajta turizmus, amely magában foglalja azokat a tevékenységeket, amelyekben a turistának aktív és résztvevői szerepe van a desztináció vonzerejének mély és magával ragadó élményének megszerzésében (<https://www.igi-global.com/dictionary/creative-tourism-and-cultural-heritage/39286>, 2023).

Az aktív turizmus olyan utazási forma, amelynek során a turista a hétköznapiól eltérő, intenzív mozgást végez, miközben valamilyen árut, vagy szolgáltatást is vásárol (Michalkó 2002). Ezt a megközelítést aztán szintén Michalkó Gábor 2003-ban írja át, illetve pontosítja: az aktív turizmus alatt értendő minden olyan turisztikai tevékenység, amelyben az egyén élményszerzési céljából eredő, nem rutinszerű mozgása a mindennapi térpályán kívül eső térben költésével egybe kötve valósul meg (Michalkó 2003). Az aktív turizmus átmeneti

utazás és tartózkodás, amely a lakhelyen kívüli kikapcsolódás fő motívuma. A fizikai tevékenységekben való részvétel igénye, a látogatások és a különféle sportesemények megtekintésére való vágy. A sporttevékenységben való bármilyen aktív vagy passzív személyes részvétel, illetve a szervezett turisztikai célpont a turisták számára változatos sport- és rekreációs kínálattal készül (<https://active-tourist.com/additional-offers/active-tourism>, 2023). A Magyar Turizmus Rt. megfogalmazása szerint: „Az aktív turizmus olyan turizmusforma, amely esetében a turista utazásának motivációja valamilyen fizikai aktivitást igénylő szabadidős vagy sporttevékenység gyakorlása ” (Magyar Turizmus Rt. 2003). Azért nem tudta még senki tökéletesen megfogalmazni, mivel a nemzetközi szakirodalom nem használja ezt a fogalmat, leginkább a sportturizmussal/kalandturizmussal együtt említik (Csapó 2020). Az angol nyelvterületen csak részben találkozhatunk az „active tourism” kifejezéssel, többnyire az „adventure tourism” kifejezéssel van használatban. Továbbá az aktív turizmus mellett az ökoturizmusnak is jelentős szerepe van (Atdi et al. 2012).

Az aktív turizmus típusai:

- természetjárás
- kerékpáros turizmus
- vízi turizmus
- téli sportok
- kemping
- horgász turizmus
- vadász turizmus
- kaland-/extrém turizmus
- lovas turizmus
- golf turizmus

Ezek a turista által végzett tevékenységek kevésbé hagyományosak, inkább intenzívebb, aktívabb időtöltésről beszélünk.

Az aktív turisztikai termékekhez tartozó turisztikai tevékenység

Termékek	Tevékenységek
Természetjárás	kirándulások, Nemzeti Parkok, védett területek látogatása, gyalogtúra, nordicwalking, teljesítménytúra, hegymászás, barlangászat,
Kerékpáros turizmus	egyéni kerékpártúra, csoportos kerékpártúra, hegyi kerékpározás, kerékpárverseny, teljesítménytúra, country-cross
Vízi	nyári: kajak kenutúra, búvárkodás, snorkelzés, jet-ski, csónakázás, hajókirándulás, vízisí, yacht-túra, vitorlázás, sárkányhajózás téli: fakutya, korcsolyázás
Lovas	lovastúra, lovastábor, túra lovas kocsin, lovas oktatás, gyógylovaslás, vadászlovaslás
Golf	golfozás golfoktatás
Vadász	vadászás
Horgász	tavi horgászat folyóvízi horgászat
Kaland/Extrém	rafting, nyílt tengeri kajakozás, kenuzás, szabad sziklamászás, extrém síelés, bungee jumping

Forrás: Gonda 2016 alapján, saját szerkesztés

1.2. Az aktív turizmus története

Az aktív turizmus a gyorsan változó idegenforgalmon belül is viszonylag új jelenségnek számít, így a turisztikai termékről érdemben csak a XX. sz. második felétől beszélhetünk. A turisztikai termék igazi felfutása az 1960-1970-es évektől datálható, amikor a modern tömezturizmustól való elszakadás vágyának az erősödésével az aktív pihenés mind erősebb motivációt jelentett az utazók számára, virágkorát pedig egyértelműen napjainkra éli (Csapó 2020). Az aktív sporttevékenységeknek a turizmusban való megjelenése világszerte nagyban hozzájárult a turisztikai kínálat színesítéséhez. A turisztikai iparág jelentős bővülésen ment keresztül, mind a fogadó területek kiterjedésén, mind pedig a szolgáltatások összetételét illetően (<https://www.utazzgeografussal.com/post/vizitura-aktiv-turizmus>, 2023). A túrázás, kirándulás, kerékpározás és egyéb szabadidős tevékenységek tehát egyre inkább részei lettek a mindennapi ember életének is, manapság az öltözködéstől az étkezésen át komoly mértékben változtatva az aktív turista életvitelén és életfelfogásán (Buckley 2006). Az aktív turizmus első modern értelemben vett formáit a 21. század elejétől kialakult alpesi sí turizmus formái határozták meg. A modern tömezturizmustól való elszakadás vágyának az erősödésével alakult ki. Egyre többen kezdenek hódolni az extrémebb, kihívást jelentő sportoknak. Az aktív turizmus jelentősebb történelmi állomásai:

- XIX. század közepén megjelenik a rafting és a hegymászás.
- Edward Whymper meghódítja a 1865-ben a Metterhorn (Monte Cervino) 4478 méter magas csúcsát, amely az Alpok 7. legmagasabb és egyben legveszélyesebb csúcsa.
- 1869: Colorado folyón első rafting leereszkedés.
- 1888-ban megalakul a National Geographic Society melynek fő küldetése a „földrajzi tudás növelése és terjesztése”.
- 1904-ben létrejött az Explorers Club. A szervezet fő célja, hogy elősegítse a tudományos felfedezését a szárazföldi, tengeri és légi térnek.
- 1950-es évek több jelentős csúcshódítása és leereszkedése globális szinten.
- 1950-ben Maurice Herzog meghódítja az Annapurnat.
- 1956-ban Sir Edmund Hillary és Tenzig Norgay megmássza a Mount Everestet (Gonda 2016).

1.3. Az aktív turizmus típusai és azok jellemzői

Az aktív turizmus definíciójából fakadóan a tevékenység jellege az aktív testmozgással járó turisztikai termékekre terjed ki. A leggyakrabban használt csoportosítás ennél jóval szűkebb (<https://www.utazzgeografussal.com/post/vizitura-aktiv-turizmus>, 2024).

Az aktív turizmus a következő turizmusformából tevődik össze:

- természetjárás
- kerékpáros
- vízi turizmus
- golf turizmus
- kemping
- horgász
- vadász turizmus
- kaland/extrém
- lovas turizmus
- téli turizmus (<https://mtu.gov.hu/documents/prod/Aktiv-turizmus-szakmai-segedlet.pdf>, 2022).

Az aktív turizmus fogalmkörébe tartozik többek között a természetjárás, a kerékpáros turizmus, a vízi turizmus, a lovas turizmus, de a Magyar Turizmus Zrt. aktív turisztikai termékei közé sorolja a kaland- és extrém turizmus területét, valamint a golf-, a horgász-, a vadász- és a kempingturizmust, mint aktív turisztikai formákat is (<http://itthon.hu>, 2023).

Az aktív sportturizmus nagy hagyományokkal rendelkező formája a természetjárás (gyaloglás, hegymászás), amely egyben a legegyszerűbb formája a spotturizmusnak. A természetjárás általában hegyvidékeken, erdőkben, olcsóbb szálláshelyek (turistaházak, kulcsos házak, menedékházak) igénybevételével bonyolódik le (<https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/szakkepzes/vendeglatas-idegenforgalom/idegenforgalom-vendeglatas/szabadidoturizmus/egyeb-aktiv-es-passziv-sportturizmus>, 2023). Természetjárás: az ember megszokott civilizációs környezetéből kiszakadva a természetben tölti a szabadidejét és a különböző terepek nehézségfokának megfelelő fizikai aktivitással olyan terhelést biztosít a szervezete számára, amely fejleszti a motoros képességeit, személyiségét, esztétikai érzékét. A túrák felosztása nehézségek szerint:

- könnyű rövid túra: ha időben, távolságban rövid, jól követhető, jól kijelölt turista ösvényen teljesítjük a kitűzött célt. Általában könnyen megközelíthető nevezetességek megtekintésénél a természetben rövid idejű séta alkalmával beszélünk rövid sétáról.

- közepes nehézségű, egynapos túra: ez már megkívánja a felkészülést, itt jelentősebb a fizikai terhelés; mivel ez egy egynapos túra, kellhetnek valamiféle felszerelések, illetve élelem is.

- nehéz, nagytúrák: ezek a nagy túrák több naposak, akár hetesek is lehetnek; ide felkészülten speciális felszerelések kellenek, és csak úgy indulhatunk el, ha teljesen egészségesek vagyunk. Az útvonalak mentén már menedékházak is találhatóak (http://www.jgypk.hu/tamop13e/tananyag_html/tananyag_reki_1/vi21_a_trzs_fogalma.html, 2022).

A természetjárás gyakran kiegészül a barlanglátogatással is. Magyarországon például közel 4 ezer barlang található, amelyeket főként mészkőből felépülő Aggteleki-karszt és Bükk területén helyezkednek el. A túrák különböző nehézségi fokúak lehetnek (http://www.jgypk.hu/tamop13e/tananyag_html/wellness/termszetjrs_gyalogos_turizmus_barlangi_trk.html, 2023).

A kerékpáros turizmusra nincsen általánosan elfogadott definíció. Azonban a külföldi szakirodalmak a következőképpen fogalmazzák meg: „A kerékpáros turizmus olyan tevékenység, ahol a kerékpározáson részben, mint közlekedési módon részben, mint kikapcsolódási formán alapszik (<https://tekeregj.hu/tura-kerekpatura/>, 2023). A kerékpár arra szolgál, hogy a turista azon jusson el egy helyről egy másik helyre, valamint a túra során szükséges dolgokat tudja rajta szállítani, de a lényeg az utazás elsődleges motivációja, a kikapcsolódás. A kerékpáros turizmus lehet egy napos látogatás, rövid kirándulás és a hosszabb kerékpártúra is. A kerékpározás lehet egy utazás fő célja, vagy csak egy része egy adott célterület meglátogatásának. Tehát elmondható, hogy a kerékpáros turizmus egy esetleg vagy akár több napos utazás, melynek során a kerékpározás meghatározó és kiemelt szerepet játszik a látogatás, illetve kirándulás során. A kerékpározás a rekreációs célú sportturizmus egyik jelentős és igen gyorsan fejlődő ágává vált. A kerékpározás egy életen át üzhető, mivel amit már egyszer megtanulunk, azt nem felejtjük el. A környezetet számára is jót teszünk vele, mivel nem szennyezzük be azt biciklizés közben. Az ez iránt érdeklődők egyénileg vagy szervezett formában indulhatnak útnak kerékpárúton, országúton vagy hegyi kerékpárutakon. A kerékpártúrázásnak vannak nehézségi fokai, így mindenki megtalálja a számára kedvezőt egészen a könnyűtől az extrém fizikai teljesítményekig terjedően. Ez azonban még függhet a terep- és időjárási viszonyoktól, a megtett szakaszok hosszától, a kerékpáron vitt felszerelés

mennyiségétől. Például a magyarországi domborzati viszonyok kiválóan megfelelnek a kerékpártúrázáshoz, de sajnos sok helyen hiányosak a kerékpárutak és a kerékpáros szolgáltatások (szerviz, kerékpárbarát-szállás).

A következő fő kategóriákra osztható:

- kerékpáros szabadidős célú utazás, melynek fő motivációja a kerékpározás
- utazás közbeni kerékpározás, kirándulások az utazás során, melyek az élmény részét képezik
- egynapos kerékpáros: kirándulás legalább három órán át tart otthonról kiindulva

A vízi turizmus olyan szabadidős tevékenység, melynek célterülete egy természetes, vagy természetes környezetben kialakított mesterséges vízfelület, vízpart és annak környéke. Fejlődése visszavezethető a vízi közlekedési eszközök fejlődésére, valamint az ember vízen, vízparton történő szabadidő eltöltésének módjaira (Bánhidi 2013). Az igénybe vett közegen kívül még megkülönböztetünk: fürdőturizmust, vízitúrázást, horgászturizmust, vízi kalandturizmust és extrém vízisport-turizmust. Egyes típusai összefonódtak egymással és egyéb turisztikai irányzatokkal.

A vízitúrázás a vízi turizmus egyik formája, melyben a résztvevők sajátfizikai erőfeszítéseikkel hajtják vízi járműveiket táborhelyről táborhelyre, vagy különböző hosszúságú túraszakaszokat tesznek meg csillagszerűen, egy állótáborból indulva. A kenu és a kajak a leggyakrabban használt közlekedési és sporteszköz ebben a tevékenységben. A vízitúrázás komplex vízi turisztikai forma, amely vízen, vízben és vízparton egyaránt zajlik. Ez az egyik leggyorsabban fejlődő ága a sportturizmusnak, mivel összekapcsolja a sporttevékenységből való élményt az emberek azon igényével, hogy szabadidejüket a vízen vagy vízben töltsék el. A vízitúrázók között természetesen akadnak olyanok, akiknek elegendő az, amit a folyó és az ember évezredes együttéléséből kialakult környezet kínál. Ők azok, akik akkor is járnak a vízen, ha nem pihenhetnének kempingben, nem tusolhatnának minden nap meleg vízben. Az ilyesfajta nomád túrázáshoz kellő elszántság és megfelelő felkészültség is szükséges. A vízi túrázók között azonban egyre nagyobb számban vannak és lesznek olyanok, akik a természet közelsége és a kalandkeresés mellett igénylik a felszerelt táborhelyek kényelmét és a könnyen elérhető kiegészítő szolgáltatásokat (Barna et al. 2012).

Manapság egyre inkább igaz, hogy a vízitúrázás sem nélkülözheti az alapvető turisztikai infrastruktúrát és szuprastruktúrát. A fogadóterületnek biztosítani kell szálláshelyet és vendéglátást, valamint az ezen felül álló, a turista által igénybe vett különböző szolgáltatásokat, amelyeket végezhetnek a szálláshelyen.

A golf turizmus a sport turizmus része, ami egyben a turizmus egészének egyik leggyorsabban fejlődő területe (Kiss 2013). A szabadidős turizmuson belül a golfturizmus egyre nagyobb népszerűségnek örvend, a világon közel 70 millió hódolója van, így a golfozók komoly piaci súlyt képviselnek. Egyes fejlett országokban az aktív turisztikai tevékenység mellett a golfozás egy életforma is, részévé vált a társasági és üzleti életnek is (hivatás turizmus). A korábbi vizsgálatok rámutattak arra, hogy az aktív turizmuson belül a síelés, kerékpározás, lovaglás mellett a golfozás is megjelent, mint a fizikai aktivitással járó szabadidős, illetve sporttevékenység (Michalkó 2005).

A golf turizmusban résztvevő golfturisták a következőképpen lehet tipizálni:

- az egészséges és környezettudatos, nyugdíjasok tábora
- a pályapresztízst és az új pályakedvelő értelmiségiek
- a kikapcsolódásra vágyó felsővezető, vállalkozó férfiak
- a karrierorientált nők
- a természetet és klubéletet kedvelő egyedülállók (Kiss 2013).

Manapság sok korábban ismeretlen típusú aktív és extrém kikapcsolódás vált nagyon népszerűvé. A kemping is ide tartozik. A kemping, mint szálláshely kialakulását időben jóval megelőzte a kempingezés, mint tevékenység, amelyet a szabadban, elsősorban aktív tevékenységhez kapcsolódóan végeznek az emberek. A kempingezés mai értelemben is a szabadidő eltöltéséhez kötődik (Petykó 2010).

Két nagy csoportra oszlanak: regisztrált és önszerveződő. A regisztrált kempingeket felszerelt kempingnek is nevezik. Ezek kifejezetten erdei területeken kijelölt helyek, ahol a turistákat előzetes egyeztetés alapján fogadják, és ehhez minden szükséges dokumentum megtalálható. Ez a módszer nagyon népszerű az európai országokban, ahol a szállodák viszonylag drágák, és kevés a szálláslehetőség. Ha nem regisztrált kempingről van szó, akkor azt vadkempingnek is nevezik. A lényeg az, hogy a turisták maguk keresik azokat a helyeket, ahol felállíthatják a sátrukat. Ez nem mindig törvényes, és nem mindig biztonságos. A kempingezés abban különbözik a turizmustól, hogy a turizmusban a parkolás csak átmeneti intézkedés, míg a kempingezésnél a parkolás a fő cél.

A kempingezés végezhető:

- Autóval - egyre elterjedtebb, hogy a turisták lakóautókat bérelnek, s ezekkel utazzák be az országot, vagy Európát. A lakóautó előnye, hogy egyszerre utazási eszközként és szállásként is funkcionál. A mai modern, jól felszerelt

lakóautókban már minden komfort megtalálható úgy, mint konyha, ágyak, ülőgarnitúra, vagy akár fürdőszoba.

- Gyalogosan – a gyalogos kempingezés az egyik legmegegyezőbb túrázási forma, hiszen ilyenkor a hátunkon kell cipelni könnyűsúlyú sátrunkat, a hálósákat, élelmiszert és valamennyi holminkat. A kempingekben komfortos kiszolgáló-épületek várják a fáradt túrázót. Lehetőség van a bevásárlástól kezdve a főzésen át tisztálkodásra.
- Kerékpárral – kempingezés kerékpárral hasonló, mint a lakókocsis kempingezés. Nyilvánvalóan alacsonyabb komforttal, hiszen ekkor biciklin szállított sátorban kell aludni. Ennek a túrázási fajtának az az előnye, hogy az ember mobil, akkor alszik és ott, ahol épp kedve vagy ereje tartja. (<https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/szakkepzes/kereskedelem-es-marketing/kereskedelmi-es-marketing-modulok/szabadidosportok-eszkozei-es-kempingbutorok/a-kempingezes>, 2023).

A horgászturizmus olyan aktív szabadidős tevékenység, amely a vízparton történik, egyetlen célja a halfogás és hozzákapcsolódik a helyi szolgáltatások igénybevétele. A horgászturista lehet belföldi vagy külföldi, a lényeg, hogy érvényes horgászati jogosultságot igazoló dokumentummal rendelkezzen. Horgászturizmusról akkor beszélünk, ha az abban részt vevő személy állandó lakhelyét elhagyja, és attól távol keres fel tavat vagy folyóvizet horgászati céllal (Székely 2016).

Füstös Gábor szerint: „A horgászturizmus olyan aktív szabadidős tevékenység, amely vízen vagy vízparton történik, egyetlen célja a halfogás, és általában kapcsolódik hozzá helyszíni szolgáltatások igénybevétele” (https://readgur.com/doc/343087/horg%C3%A1szturizmusf%C3%BCst%C3%B6s-g%C3%A1bor-2010#google_vignette, 2023). A horgászturizmus fontos jellemzői, hogy az átlagos utazási távolság aránylag magas, vagyis a horgász a jó fogási lehetőségekért nagy távolságokra is hajlandó utazni. Talán ebből is adódik, hogy a horgászturisták átlagos tartózkodási ideje jóval meghaladja más turistákét, illetve fontos még megjegyezni, hogy a fejlett szolgáltatással rendelkező, kiépített helyeken az átlagos költségük is magas.

A horgászturizmus fontos jellegzetessége még, hogy más turisztikai ágakhoz sokkal jobban függ külsőbefolyásoló tényezőktől. A horgászt okozta az időjárás, a vízjárás, a szél, sőt egyes halfajok horgászatát még a hold járása is. Mindezt célszerű figyelembe venni. A horgászturizmus történetének egyik legérdekesebb jellegzetessége, hogy azokon a helyeken, ahol lehetőség nyílt víkendházak, horgásztanyák vételére, és a vízterület jó halfogási

lehetőségekkel rendelkezett, a horgászok szívesen telepedtek, telepednek meg (https://readgur.com/doc/343087/horg%C3%A1szturizmus-f%C3%BCst%C3%B6s-g%C3%A1bor-2010#google_vignette, 2023).

A „vadászat”, mint turisztikai aktivitás az „aktív turizmus” kategóriába tartozik, és így olyan turizmusformának tekinthető, amelyben a turista utazásának motivációja valamilyen fizikai aktivitást igénylő szabadidős vagy sporttevékenység gyakorlása (Magyar 2020). Seilmeier szerint a vadászturizmus „külföldi utazás vadászati céllal” (Seilmeier 1997). Higginbottom szerint a „vadászturizmus a természethez kötődő, illetve a természetben végezhető turizmusforma, melynek fő motivációja a vad megfigyelése és/vagy elejtése, lelővése” (Higginbottom 2004).

Vadászni ott lehet, ahol van vad, és akkor, amikor van vad, ez alapállás. A vadászat a vadfajok populációinak jelenlétét, megőrzését és fenntartható hasznosítását kell, hogy feltételezze (https://www.pet4you.hu/kutya/cikk/Mit_is_jelent_pontosan_a_vadaszat-1121, 2023). Az egyes vadakra úgy tekintünk, mint le vadászható prédára, és a környezet akkor működik hatékonyan, ha gazdag a fajok sokfélesége és köztük dinamikus egyensúly áll fenn.

Tekintettel az emberi természetben rejlő kalandvágyra, az új, ismeretlen területeknek akár a testi épség kockáztatásán keresztül történő felfedezése iránti igényre, különösen a domborzatkülönböző formakincseiben, mint természeti vonzerőkben gazdag térségek igyeksenek a kihívásokat kereső turisták igényeit kielégíteni (Michalkó 2016). Az extrém sportok, amelyeket a kalandturizmus keretében értékesítenek, nem csak fizikai kihívást jelentenek, hanem hatással vannak az emberek mentális állapotára is. Sokan azért választják ezt a szabadidős tevékenységet, hogy növeljék az adrenalin szintjüket. A kalandturizmus fontos szerepet játszik a közösségépítésben és az egyéni fejlődésben is. A természet szépsége, valamint az is, hogy remekül szolgál arra, hogy különböző aktív tevékenységet végezzünk. A kalandturizmus fejlesztése csak a képzeletünkre van korlátozva, mivel az elmúlt években számos érdekes tevékenység jelent meg és az idő múlásával ezek száma biztosan növekedni fog. Bármely turisztikai tevékenység lehet a kalandturizmus része, ha jellemző rá a fizikai tevékenység, kulturális csere vagy kommunikáció, illetve a természet közelsége. A kalandturizmust az teszi izgalmassá, hogy a végzőjének ki kell lépnie a komfortzónájából. Ezt elérheti azzal, hogy valamilyen nehéz dolgot végez, amihez a saját erőfeszítésére van szüksége, vagy valamilyen jelentős fizikai veszélyhelyzetet él át közben. Ilyen tevékenység lehet például a bungee jumping, a sziklamászás, vagy a hegyi kerékpározás. A kalandturizmushoz sorolható a katasztrófa- és gettó-turizmus.

Lovakkal kapcsolatos tevékenységeket sorolják a lovas turizmushoz, mely két részre osztható. A lovas turisztikát ma ketté lehet választani, mint szolgáltatási tevékenységet. Az egyik része, amikor a turista lovas szolgáltatást vesz igénybe, itt közvetlen kapcsolatba kerül a lóval. Ez lehet lovaglás igénybevétele, lovas táborok, fogatozás, lovas oktatási tevékenység, túralovaglás. A másik része a lovas rendezvények, amikor a turista nem kerül kapcsolatba közvetlenül az állattal, ilyenkor, mint érdeklődő szemlélő vesz részt. Ide tartoznak a rendezvények, versenyek, bemutató előadások, gálaműsorok (<https://adoc.pub/a-lovasturizmus-marketing-tevekenysege-es-annak-finansziroza.html>, 2022).

A téli turizmus, igaz csak egy adott időszakban érhető el, ezért a téli sportok iránt érdeklődők alig várják, hogy leessen az első hó és elindulhasson a szezon. A téli turizmus már számos országban jelen van egész Európa-szerte és a világ számos pontján. Ezekben a helyeken szinte bármelyik téli sportot kipróbálhatjuk, a klasszikusnak számító sieléstől és szánkózástól kezdve az extrémebb snowboardig, illetve más téli sportokig. A sielés, mondhatjuk azt, hogy örök klasszikusnak számít, több millióan hódolnak ennek a sportnak szerte a világon. A sielést alapszinten nem nehéz megtanulni, elsajátítani, nem kell profinak lenni ahhoz, hogy jól érezhessük magunkat a sípályán. Ami esetleg a gyerekek számára is érdekes lehet, az a szánkó- és korcsolyapályák, ahol többnyire gyerekekkel érkező szülőkkel találkozhatunk. Ez a két tevékenység nem csak a gyerekek, hanem a felnőttek számára is remek időtöltés lehet, akár azért is, mert itt ők is egy kicsit gyerekeknek érezhetik magukat. Mindkét sport igen egyszerű, hamar el tudja sajátítani az is, aki nem jártas bennük. Ahogy egyre haladunk az egyes típusokig, következnek olyanok is, ami igazi profiknak való sport, a snowboard: kezdőknek nem ajánlott próbálkozni vele bonyolultsága miatt és nehogy megsérüljenek közben. Ahhoz, hogy magabiztosan megtanulhassunk snowboardozni, nem árt némi sielős tapasztalat, hogy legalább a léceken, deszkán csúszás ne jelentsen újdonságot, illetve, hogy a lejtőn lesiklás ismerős érzés legyen. Ha pedig többen nagyobb létszámban érkezünk és a barátokkal való játékot kötnénk össze egy téli sporttal, a hoki a lehető legjobb választás.

2. AZ AKTÍV TURIZMUS TÍPUSAI KÁRPÁTALJÁN

Kárpátalja Greenwich-től keletre az Egyenlítőtől és az Északi-sarktól azonos távolságba helyezkedik el. Ukrajna legnyugatibb megyéje. A következő országokkal határos: északon Lengyelországgal, nyugaton Szlovákiával, délnyugaton Magyarországgal, délen Romániával. A fekvése Kárpátaljának kedvezően hat a közlekedésre, mivel a közúti és vasúti forgalma igen jelentős (Berghauer2012A). Több hágóval is rendelkezik, ilyenek például: Uzsoki (889 m), Vereckei (839 m), Kísszolyvai (1014 m), Toronyai (930 m), Tatár (931 m).

Kárpátalja területe:12,8 km². Ennek a területnek 80%-át alacsony és középhegység, magas hegységek foglalják el. A hegyvidéki területeket három részre lehet osztani. A maradék 20%-a síksági terület. Sűrű vízhálózat jellemző, a folyók száma 9277, amelyek meghaladják a 10 km hosszúságot. Ezen kívül Kárpátaljára nagymértékben jellemzők az ásványvíz- és termálvízlelőhelyek. A megyében az Ukrajnában fellelhető 36 különböző ásványvíz típusból 32 típus található meg. Összesen 360 jelentős forrást, lelőhelyet tartanak nyilván, melyek többsége mesterséges. A termálvíz készlet kétharmada Kárpátalja síkvidéki részén összpontosul. Legismertebb lelőhely a Huszti járásban található Saján. Három fontos ásványvízkörzet emelhető ki:

- Szolyvai: itt 94 jelentősebb lelőhelyet tartanak, nyilván az ásványvizek hidrogén-karbonát tartalommal rendelkeznek;
- Ökörmezői: itt 9 jelentősebb forrás található, nevesebb források a Vízközi és Kelecsényi;
- Ungi: az Ung folyó völgyében fakadó forrásokat tartalmazza (Berghauer 2012 A).

Kárpátalja turizmusára jellemző az érintetlen természeti táj szépsége, a kulturális és történelmi értékek nagy számban jelennek meg. Az érdekes az, hogy elérhető távolságokban több fajtatájakat láthatnak a turisták. Megismerhetik a soknemzetiségű lakosság hagyományait, szokásait, kultúráit, megkóstolhatják különböző nemzetiségű konyhák különleges ételeit és italait egyaránt.

Az aktív turizmus egyre elterjedtebb tevékenység, így nem véletlen, hogy Kárpátalján is megjelent ez a tevékenység és egyre többen űzik. Az jellemző, hogy inkább a fiatal korosztály folytatja ezt a tevékenységet, de vannak kivételek, mint például a seniorkorosztály, akik ugyanúgy cselekvői ennek a tevékenységnek. Kárpátalján a következő aktív turisztika tevékenységek jellemzőek:

- természetjárás/bakancsos turizmus
- sí turizmus
- lovas turizmus
- kerékpáros turizmus
- vízi turizmus

2.1. Természetjárás/bakancsos turizmus

Kárpátalja hegycsúcsainak meghódítása nem igényel különös fizikai felkészülést és speciális felszerelést, viszont kellemes időtöltést jelent tavasztól őszig. A túraútvonalak választéka széleskörű, így mindenki megtalálhatja a saját fizikai erőnlétének megfelelőt (Berghauer et al. 2019).

Kárpátalján legjellegzetesebb a természetjárás vagy bakancsos turizmus. E turizmus szempontjából a legismertebb gyalogtúra-útvonalnak a Csornahorát jellemzik:

- Hoverla (2061 m)
- Brebeneszkul (2035 m)
- Pop Iván (2029 m)
- Kőhavas (2020 m)
- Ősztető (2017 m)
- Rebra (2007 m)

Ezeken a csúcsokon kívül vannak még mások, amelyek már a 2000 méter alattiak, ezek kevesebb erőfeszítést igényelnek, mint az ezelőtt említettek. Ezek a turistaútvonalak választéka széleskörű, így mindenki megtalálhatja a számára megfelelőt. A hegycsúcsokon kívül a gyalogtúrák során a hágókat is fel szokták keresni, melyek a következők:

- Verecke (839 m)
- Uzsok (889 m)
- Tatár (931 m)
- Valóc (1110 m)

Ezeken kívül felkeresik a hegyvidéki tavak környékét: Brebenszkul, Neszamovite (Sass 2019).

Mivel Kárpátalja számos szép és felfedezhető látványossággal rendelkezik, amit a természetjárás alkalmával meg lehet tekinteni, létrehoztak egy szervezetet, vagy inkább egy egyesületet. A Kárpátaljai Hazajáró Honismereti és Turista Egylet 2019-ben azzal a céllal

indult útjára, hogy népszerűsítse Kárpátalja, valamint a Kárpát-medence területén található természeti kincseit. A fiatalokban természet- és hazaszeretetet alakítson ki, valamint összekösse a kárpátaljai természetjárókat a Kárpát-medence hasonló gondolkodású honfitársaival (<https://www.karpataljaihazajaro.com/>, 2024).

A szervezet egy anyaországi mintára lett létrehozva. Az alapítók Bíró András és Varjú Zoltán. Az első évben, azaz 2019-ben csak egy túrát szerveztek meg, 2020-ban a koronavírus ellenére ez már 18-ra bővült. A megalakulásuk óta összesen 89 túrát szerveztek, ezek az elkövetkező években biztosan növekedni fognak. Azok, akik részt vesznek a túrákon, kisebb szuvenírekben is részesülnek, az ajándékok attól függnek, hány túrán vettek részt a személyek. Minél több túrán vesznek részt, annál nagyobb nyereményben részesülnek, ez lehet egy bögre vagy póló, vagy nagyobb nyeremény is.

Az egyesület rendelkezik weboldallal (<https://www.karpataljaihazajaro.com/>), ahol meg lehet tekinteni az elmúlt évek túráit képekben, valamint a jelentkezéseket is le tudják adni a túrázni vágyók.

2.2. Sí turizmus

800-1500 m átlagmagasságú hegyeinek és a kedvező éghajlatnak köszönhetően Kárpátalja kiemelkedő adottságokkal rendelkezik a téli sportoláshoz, amelynek kedvelői – a kiszolgáló infrastruktúra folyamatos bővülésével párhuzamosan – egyre nagyobb számban keresik fel (Szilágyi et al. 2006).

A kedvező éghajlatnak köszönhetően Kárpátalja kiemelkedő adottságokkal rendelkezik sportoláshoz. Ezt főként a belföldi turisták keresik fel telente. Az érdeklődőket több mint negyven sífelvonó várja. A sípályák átlagos hossza meghaladja a 400 métert, de a következő három pálya meghaladja ezt:

- 1000 méter: Kékesfüred, Hajasd, Alsó – Szinevér, Körösmező;
- 1200 méter: Felsőhidegpatak;
- 1800 méter: Padóc;

Vannak sípályák, melyek gyerekek és kezdők számára vannak kiépítve: ezek 45-150 métereseek. A megyében lévő legmagasabb sípálya a Dragobrát, itt a sítérek hossza helyenként meghaladja a 10 km-t. Igaz, hogy a sí turizmust inkább belföldiek veszik igénybe, de a külföldi turisták érdeklődők iránta. A külföldiek a szomszédos országból érkeznek (Lengyelország, Románia) (Sass 2019). A Dragobrát sí telep: itt találhatóak meg Ukrajna legmagasabban fekvő sí pályái, a hóviszonyok itt a legjobbak, azaz decembertől ápriliséig

esetleg május közepéig találhatunk itt havat. Ungvártól 240 kilométerre található. A térségben kilenc kölcsönzőben bérelhetünk felszerelést. A turisták számára igen kedvelt még a Bukovel sí telep, ami igaz nem Kárpátalján található, hanem az Ivano Frankivsz megyében, de külföldi turistáink szívesen látogatják.

Kárpátalja legnépszerűbb síterepe a nagybereznai járásban Kraszija hegyen található, Ungvártól 65 kilométerre. A sípályák a Kraszija hegy északi lejtően 1036 méteres tengerszint feletti magasságban találhatóak. A felvonók segítségével egészen a hegy csúcsáig felmehetünk, ahol különböző pályákon lehet lesiklani, mint például az egyszerű amatőr vagy már a kicsivel nehezebb szlalom pályák közül is lehet választani (<https://krasiya.com.ua/>, 2024).

2.3. Lovas turizmus

A lovas turizmus lehetőségét magában hordozza a kárpátaljai táj. A lovaglás az egyik legnépszerűbb szabadtéri tevékenység, nagyon sok településen nyílik alkalom a lovas turizmus kínálta lehetőségek kipróbálására. Az évnek bármely időszaka, évszaka megfelelő a lovas turizmusra, a lovas túrákon való részvételre, tavaszi-nyári és az őszi időszakban csakúgy, mint télen lovas szánon. Több hotelben és vendégházban is lehetőség van lovas turizmusra, ahol általában lovagló órákat is lehet venni. Az Ökörmezői (ma Huszti), Szolyvai (ma Munkácsi), Perecsenyi (ma Ungvári), Nagybereznai (ma Ungvári), Ilosvai (ma Huszti), Ungvári járásban is működnek lovardák. Kárpátalja lovas turizmusára a hucul lovon történő lovaglás az egyik jellemző. Főként a hegyvidékeken előforduló turisztikai forma. Ezek az utak 4-5 óráig tartanak, minden esetben kísérővel történik. Hucul ló – a hucul népcsoportról kapta a nevét, tanulékony kis póni, általában nyugodtak, lovaglásra, illetve kocsis húzásra egyaránt alkalmasak, őshonosnak tekintik a Kárpát-medencében. Kárpátalján számos szervezet működik, ahol lovas turisztikai szolgáltatást nyújtanak. A perecsenyi járásban található Vojevodino turistabázis ajánlatai között is megtalálható a lovaglás bármilyen terepen, legyen az sík vagy akár hegyi lovaglás. Az ungvári járásban található „Arany hegy” hotel ranch is kínál lovas programokat az ottani lovardában vagy erdei útvonalon. A szolyvai járási U Tarasza üdülőben a gyerekek a pónilovaglást is kipróbálhatják.

Az egyik legismertebb lovas turizmussal foglalkozó szervezet a Nagyszőlős városában található Szelíd Lovasközpont. A szervezet már hét éve tevékenykedik, számos programlehetőséget kínálnak az oda látogatók számára. Ilyenek például: lovas oktatás, lovas terápia, csoportos foglalkozások, nyári táborok, rendezvények és fesztiválok. A Szelíd Lovas

Központot Ukrajna számos területéről felkérlik a gyógyulni vágyó felnőttek és gyerekek egyaránt (Sass 2019).

2.4. Kerékpáros turizmus

Leginkább a nagyvárosokban élők között népszerű ez a fajta kikapcsolódás, a vidéken lakók, ahogy korábban, most is arra használják a biciklit, hogy eljussanak A-ból a B pontba. A kerékpáros túrázás népszerűsége évről évre nő vidékünkön. A Kárpátok révén a hegyi kerékpározás a legnépszerűbb. Az Ökörmezői és a Rahói járásban van kialakított pálya azok számára, akik extrémebb terepet keresnek, elsősorban a downhill és a freeride szerelmeseinek. Az utóbbi években egyre több országúti kerékpárost, köztük profi versenyzőket is látni Kárpátalja útjain. Előszeretettel járnak hozzánk edzőtáborozni egész Ukrajnából a komoly szintkülönbségekből fakadóan. Kárpátalján működnek klubok és egyesületek, melyek szerveznek különböző hosszúságú és nehézségű túrákat az ez iránt érdeklődők számára. Vannak programok, amelyeket aszfaltra és olyanok is, amelyeket földútra a hegyek közé, a természetbe szerveznek. A kerékpáros túrázás népszerűsége évről évre nő vidékünkön (https://kiszoz.net/2019/04/05/barangolas-ket-kereken/#google_vignette, 2023).

Kerékpáros turizmus: a kerékpáros turizmus keretein belül az egynapos 30-50 km-es és a hat napig tartó 200-220 km-es túrákig válogathatnak az érdeklődők Kárpátalján. Szerveznek gerinctúrákat is 1881 méter magas Bliznicára és környékére; évente több versenyt, kerékpármaratont, éjszakai túrákat gyerekeknek és felnőtteknek egyaránt. Az ide látogató turistáknak és a helyi lakosságnak egyaránt lehetőségük van saját túrát megtervezni. Kárpátalja sajnos nem rendelkezik európai értelemben vett kiépített és információs táblákkal ellátott kerékpárutakkal. A legtöbb esetben a kerékpáros turistának a forgalom által használt keményburkolatú, esetleg a földes utakat kell használnia. Az utóbbi években nemzetközi segítséggel történt fejlesztés e téren a határ menti területeken, de az újonnan épített kerékpárutak összhossza nem éri el a 10 km-t sem (Kashirina 2013). Fejlődésnek tekinthető, hogy Kárpátalja több városában, településén, üdülő és sportkomplexumokban az utóbbi években lehetőséget teremtettek a kerékpárkölsönzésre.

2013-ban készítettek egy térképpel ellátott útikönyvet, amely Kárpátalja 20 legjobb kerékpárútvonalát tartalmazza, ami magyar, ukrán és angol nyelven is megvásárolható. Az embereknek 2013-ban lehetőségük nyílt részt venni egy kerékpáros idegenvezető képzésen is. Három kerékpártúra-útvonal szerepel Kárpátalja Turistaútvonalai között, illetve kidolgozásra

került egy határon átnyúló Beregvidék örökségtúra elnevezésű kerékpáros útvonal is (Sass 2019).

2.5. Vízi turizmus

Kárpátalja sűrű vízhálózattal büszkélkedhet. Vannak folyók, amelyek meghaladják 10 km hosszúságot, amelyből négy darab van: Tisza, Borzsa, Latorca és Ung. Valamint 9277 olyan folyó van, amelynek a hosszúsága nem haladja meg a 10 km hosszúságot (Berghauer 2012 B).

Vízi turizmus: a vízhez kötődő turisztikai tevékenységek Kárpátalján főként a vadvízi evezés/rafting, vízparti üdülés és a horgászat. A hegyi patakokban több helyen lehetőség van pisztráng horgászatra:

- Erdópatak
- Kovácsrét
- Zárnya

Kiváló lehetőségek vannak a folyami horgászatra a Tisza, a Borzsa, a Latorca síkvidéki szakaszain. Taracon és Felső-Tiszán évente több alkalommal szerveznek vízitúrákat, vadvízi evezést. A Nemzetközi Tisza Túrában 1990-től sikerült bekapcsolni a Tisza kárpátaljai szakaszát. Az 50. Nemzetközi Tisza Túrának (2018) volt egy Rahó-Bustyaháza előtúrája, amely előtt a résztvevők gyalogtúrát tehettek a Fekete-Tisza forrásához is. A kárpátaljai szakasz Bustyaházától Tiszaújlakig tartott.

A megyében több mesterséges tó is található, ahol biztosították a horgászat, a csónakázás, vízi biciklizés feltételeit:

- Homoki víztározó
- Pisztraháza
- Fornosi víztározó
- Beregkisalmási víztározó
- Dédai-tó
- Fehéramur
- Sajáni tó

Némelyik tó körül teljes mértékben kiépültek a nyári üdülés, pihenés és szórakozás feltételei ezért kedvelt helyekké váltak a belföldi turisták körében, illetve egyre több külföldi turista is felfedezi ezeket a helyeket:

- Dédai-tó
- Sajáni tó

Vízhez köthető szórakozási lehetőségeket nyújtanak még a kárpátaljai aquaparkok:

- Ungváron (Aqua Rio Park)
- Técsőn (Waterpark Marina)
- Dédában (Aqua Park Horus, Bora Bora)
- Mezőkaszonyban (Aqua) (Sass 2019).

3.AZ AKTÍV TURIZMUS OSZTÁLYOZÁSA A SZOCIO-DEMOGRÁFIAI JELLEMZŐK ALAPJÁN

A turizmus legújabb trendjeinek egy része a társadalmi, demográfiai változásokhoz köthető. Eszerint a szeniorok részarányának rohamos növekedése, a családstruktúrában bekövetkező változások, az iskolai végzettség általános szintjének növekedése, és a tudás és ismeretek iránti igény emelkedése egyforma mértékben befolyásolja pozitív irányba az aktív turizmus iránt érdeklődők és az abban résztvevők számát (Csapó 2020). A legújabb turisztikai trendek kapcsán az egészségtudatosság jelenléte és folyamatos erősödése talán az, ami legjobban köthető az aktív turizmushoz, természetesen az egészségturizmus dominanciája mellett (Michalkó 2002, 2003).

Az aktív turizmus vizsgálatával több turizmuskutató is foglalkozik, ilyen például Csapó János és Gonda Tibor (2019) is, akik a magyar lakosság utazási szokásait és motivációit elemezték az aktív turizmus és a fizikai jóllét tekintetében. A kutatók különböző szocio-demográfiai tényezők alapján vetették vizsgálat alá az aktív turizmust, hogy megállapítsák, azok hogyan befolyásolják az egyes aktív turisztikai tevékenységet. Az első tényező a nemek megoszlása volt, ahol a férfiak nagyobb érdeklődést mutattak az olyan tevékenységek végzésében, ahol nagyobb fizikai erőt kell kifejteni, mint például a könnyű sportolási lehetőségek. Itt a férfiak jóval kimagaslottak a nőkkel szemben. A kerékpározásnál azonban az adatok hasonlóak voltak, ugyanis mindkét nem ugyanolyan gyakorisággal végzi ezt a tevékenységet. A generációknál is véltek felfedezni különbségeket. A fiatalabbak az aktívabb tevékenységek iránt érdeklődnek (extrém sportok, vízi túrázás), miközben az idősebb korosztály inkább a természeti és kulturális tényezők iránt. Ami a szocio-demográfia tényezőkhöz tartozik még, az a jövedelem. Az olyan aktív turisztikai tevékenységek, mint a lovaglás vagy golfozás, a szükséges felszerelések és a ruházat megvásárlása miatt eléggé nagy anyagi befektetést kívánnak, és ezt nem engedheti meg mindenki magának. Valamint az iskolai végzettség is ide tartozik, ez is nagyban befolyásolja azt, hogy a személyek milyen turisztikai tevékenységet végeznek. Az első és legegyszerűbb tevékenység a túrázás, ahol a megkérdezettek közül a középfokú végzettséggel rendelkezők körében volt a legnépszerűbb a tevékenység, valamint azok, akik legkevésbé kedvelték ezt, azok a legalacsonyabb végzettséggel rendelkeztek.

Végezetül elmondható, hogy a szocio-demográfiai tényezők befolyásolják az aktív turizmusalakulását. Egyes tevékenységeknél fontos a fizikai erő kifejtése, vagy vannak olyan tevékenységek, amelyeket a fiatalok jobban szeretnek végezni, valamint az is fontos, hogy

mennyi pénzt tudnak egy tevékenység végzésére fordítani. Mindezek mellett pedig az iskolai végzettség is hatással van arra, hogy milyen tevékenységet is kedvelnek az emberek.

A szakdolgozatomban bemutatni kívánt kutatásom a diákokra, egy fiatal generációra és a tanárookra, egy idősebb, nem mellesleg magasabb iskolai végzettséggel, saját jövedelemmel rendelkező korosztályra fókuszál. A következő alfejezetekben ezért a Z generáció és a magasabb specializációval rendelkezők bemutatásával fogok foglalkozni.

3.1. A Z generáció bemutatása

A világon számos generáció létezik és azok besorolására is több variáció létezik. Az egyik ilyen besorolás William Strauss és Neil Howe nevéhez fűződik, ami a klasszikus generációs besorolás. Ők az angol és amerikai történelmi összefüggéseit vették figyelembe a meghatározáskor. A generáció szerintük „olyan személyek csoportja, akik azon történelmi időn és téren osztoztak, amely kollektív személyiséget biztosít nekik” (Strauss– Howe 1999). A következő felsorolásban látható az általuk meghatározott besorolás:

- az 1901-1924 között született a „legnagyobb generáció”, akiket
- az 1925-1942-es periódus „csendes generációja” követ, majd
- az 1943-1960 szülöttei a „baby boom generáció”, ezután
- az 1961-1981 időszakában született az „X generáció”, továbbá
- az 1982-2004 közötti születésű (Millennial- vagy) „Y generáció”, végül
- a 2005 utániak (Homeland- vagy) „Z generációja” következik
- a 2010 utániak az „alfa generáció”

Mivel a kutatásom egy része a Z generációra terjed ki, ezért a továbbiakban velük fogok részletesebben foglalkozni. Kutatásom során nem találtam egyhangú megfogalmazást a különböző generációk korszakbeli osztályozására. Számottevő definíciót találtam a Z generáció behatárolására, ezekből néhány példa: Takács Rita szerint: „a Z generációba az 1996 és 2007 között született emberek tartoznak” (Takács 2022). Szőke-Milinte Enikő szerint: „Z-generáció: az 1996 után születettek, a digitális nemzedék 2. generációja, akik már nem éltek internet nélküli világban és születésüktől kezdve különféle IKT-eszközöket használnak”(Szőke-Milinte 2019). Más források alapján: „A Z generációba azok az emberek tartoznak, akik 1996 és 2010 között születtek. E generáció identitását a digitális korszak, az éghajlati szorongás, a változó pénzügyi helyzet és a COVID-19

alakította”(https://www.mckinsey.com/featured-insights/mckinsey-explainers/what-is-gen-z, 2024). AZ generáció, avagy a Zoomerek az Y generációt követő és az alfa generációt megelőző demográfiai csoport. A generációt többnyire 1995-től és 2009-ig számolják. A Z generáció legtöbb tagja az X generáció vagy a fiatalabb baby boomerek gyermekei (https://en.wikipedia.org/wiki/Generation_Z, 2024). Ez a generáció az, aki beleszületett a technológia világába, „digitális bennszülötteknek” is nevezik őket, mivel már születésüktől kezdve jelen van az életükben a technika, legyen az csak tévékészülék, telefon vagy számítógép. Ez pedig kapcsolatban van a turizmussal és az utazással, mert csak kinéznek az interneten egy desztinációt, ahová el szeretnének menni és az okos készülékükön minden adatot megtalálnak, legyen az a szállás, a programok, vagy az utazási eszköz, amivel el lehet oda jutni. Ennek a korosztálynak nagy része még az egyetemi éveit tölti, ezért nem rendelkezik annyi szabadidővel, valamint jövedelemmel sem, ami által nagyon sok utazást engedhetne meg magának. Azok a személyek, akiknek van erre ideje és kereslete azok is a rövid utazásokat veszik igénybe, ami egy-két- vagy maximum háromnaposak. Nagyon sokan jóval hamarabb lefoglalnak egy jegyet és így előre eltervezik az utazás menetét. Létezik egy másik csoport is, akik a last minute utazásokat célozzák meg, amik valamivel olcsóbbak, és amik már hónapokkal korábban le lettek foglalva. Kulcsár Noémi és Grotte Judit 2018-ban elvégeztek egy kutatást, amiből kiderült, hogy milyen okokból is utaznak a fiatalok (Kulcsár et al. 2018). A legtöbben (55%) üdülési és pihenési célból utaznak, valamint (19%) városlátogatást részesíti előnyben. A Z generációs turisták egy része azonban részt vesznek úgynevezett hard (kemény) aktivitást igénylő turisztikai tevékenységekben. Továbbá elvégeztek egy olyan ettől eltérő kutatást is, hogy melyek a legkedveltebb és legtöbbet meglátogatott országok 2023-ban, amihez egy Csehországban található Kiwi.com online utazási oldal adatait vették alapul (https://www.kiwi.com/stories/hu/z-generacio-legnepszerubb-uti-celjai/, 2024). Ezek a következők:

- Olaszország: leginkább az ételek és italok miatt keresik fel, valamint az építészet és csodás tájak is meghatározóak;
- Spanyolország: leginkább az építészet miatt és a különböző városok (Barcelona, Madrid, Sevilla) felfedezése miatt választják;
- Egyesült Királyság: ez is nagyon sok turistát vonz és nagyon népszerű;
- Portugália: itt a tengerpartok és erdők és különböző városok szépsége, ami az ide látogatók figyelmét felkelti;

- Thaiföld: ami miatt vonzó lehet, hogy ez egy nem Európai ország, valamint az árak viszonylatában is kedvező.

Összességében elmondható, hogy a Z generáció azért utazik, hogy kicsit kiszakadjon a hétköznapi életből, esetleg a tanulásból, és kicsit kipihenje magát és feltöltődjön.

3.2. Magasabb specializációval rendelkező egyének turizmusa

A turisták szocio-ökonómiai jellemzői, például kora, családi állapota, neme, iskolázottsága, foglalkozása, jövedelme, lakóhelye mind-mind meghatározóak lehetnek az igényelt szolgáltatások körét és minőségét, valamint a helyi lakosokkal kialakított kapcsolat milyenségét illetően. A szegényebb turisták sokszor éppen azért merülhetnek jobban el a desztináció kultúrájában (elsősorban a mindennapi életben kifejeződő kultúrában), mert nem engedhetik meg maguknak a csak turisták számára létrehozott magas minőségű és árszínvonalú szolgáltatások igénybevételét (Rátz 1999).

Véleményem szerint a magasabb specializációval rendelkező emberekre lehet úgy tekinteni, mint egy turista típusra, mivel lehetséges, hogy ők nem fogják ugyanazt a turisztikai tevékenységeket végezni vagy olyan desztinációkra látogatni, mint egy huszonéves fiatal. Van azonban egy közös dolog ebben a két különböző csoportban, ami a motiváció. Az utazók motivációja sokféle tényező által meghatározott és dinamikusan változó jelenség. A kor, nem, egészségi állapot, iskolázottság, divat, személyiség típus csak néhány tényező azon faktorok közül, melyek lényegesen befolyásolják a motivációt. A különböző utazások között számos motiváció állhat.

A következő táblázat azt szemlélteti, hogy az egyes utazási szándékot melyik Maslow-féle szükséglettel lehet kielégíteni.

2.táblázat

Maslow-féle szükségletek és utazási motivációk

Szükséglet	Utazási szándék – motívum
fiziológiai	fizikai-szellemi kikapcsolódás, feszültségek levezetése
biztonsági	nyugalom, regenerálódás, egészség megelőzés,
esztétikai	környezeti szépség, szépérzék
valahova tartozás	rokoni, társadalmi kapcsolatok ápolása, szeretet

megbecsülés	elismertség, személyi fejlődés, presztízs, státusz elérése
önmegvalósítás	önfelfedezés, kalandvágy (mit bír az ember), önismeret
tudni hogyan	érdeklődés, tanulmányozás, ismeretszerzés

Forrás: Lengyel (2004) alapján, saját szerkesztés

A turizmuspiac akkor működik jól, ha a kínálati paletta megfelel a különböző motivációjú turisták igényeinek, turisztikai tevékenység, aktivitás szorosan összefügg a turisták típusával.

Magasabb specializációval rendelkező utazók különböző tevékenységeket végeznek, jobban összpontosítanak a kemény (hard) turisztikai tevékenységre. Az Adventure Travel Trade Association a turisztikai tevékenységeket kétféle csoportra osztja: kemény (hard) ezek olyan tevékenységek, amihez keményebb fizikai erőtlet szükséges és szelíd (soft), ami szélesebb réteg számára elérhető és kevésbé veszélyes (Gonda 2016). A hard turizmushoz tartozik a téli turizmus, a sí turizmus a part menti turizmus és a vízi turizmus. A soft turizmushoz tartozik a falusi turizmus, az örökség turizmus, a vidéki aktív turizmus és a vidéki egészségturizmus.

Kevés olyan szakirodalmi forrás áll rendelkezésre, amely a magas iskolai végzettséget és a turizmus kölcsönhatását tanulmányozza. Azonban Magyarországon 2019-ben végeztek egy esettanulmányt, ahol Csapó János és Gonda Tibor a magyar lakosság utazási szokásait kutatta az aktív turizmussal összekapcsolva. Ebből a kutatásból az is kiderült, hogy az iskolázottság mennyire befolyásolja azt, hogy a személyek milyen turisztikai tevékenységet végeznek. Az első és legegyszerűbb tevékenység a túrázás, ahol a megkérdezettek közül a középfokú végzettséggel rendelkezők körében volt a legnépszerűbb a tevékenység, valamint azok, akik legkevésbé kedvelték ezt, azok a legalacsonyabb végzettséggel rendelkeztek. A legfeljebb 8 általános iskolát végzettek között 31,4% azok aránya, akik soha nem végzik ezt a tevékenységet, a gimnáziumi végzettségük között viszont csak 6,9%. Ezen csoport számára ez kiemelten kedvelt tevékenység, mivel a nagyon gyakran (23,6%) és a gyakran (45,4%) együttes értéke csaknem eléri a 70 %-ot (69%) (Csapó 2020). A fürdőzésekre is rákérdeztek, ahol a képzesi szint növekedésével egyre többen végzik azt a tevékenységet is.

4. KUTATÁSI MÓDSZEREK

Az elmúlt két év során az évfolyammunka-témáim az aktív turizmus keresletével foglalkozott a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola (továbbiakban főiskola vagy II. RFKMF), valamint a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézetének (továbbiakban szakgimnázium vagy II. RFKMF FSZI) diákjai körében. Ezen kívül foglalkoztam magával az aktív turizmus bemutatásával, annak típusaival, hogy milyen fajtái lehettek fel Kárpátalján. Az idei évben pedig a két intézmény tanárait szerettem volna lekérdezni, majd pedig összehasonlítani a tanároktól kapott eredményeket a diákokkal.

A kérdőív összeállítását a Google Űrlap segítségével valósítottam meg, mely összesen 28 kérdést tartalmaz (2. számú melléklet). Az űrlapot három részre osztottam fel: az 1. rész az adatközlők általános utazási szokásait vizsgálta; a 2. részben az aktív turizmusra és az azzal kapcsolatos tevékenységekre tért ki a kérdőív; a 3. rész az adatközlők személyes adataira kérdezett rá (nem, kor, lakhely stb.). Mindkét célközösség – diákok és tanárok – lekérdezésénél ugyanazt a kérdőívet használtam, minimális eltérésekkel (pl. tegező és magázó stílus használata stb.). A kérdőívet az intézményi levelező rendszer segítségével juttattam el úgy a tanárokhoz, mint a diákokhoz.

A 2021/22-es évben a főiskolás diákokat kérdeztem le: 56 fő (51%) vett részt a kutatásban és 2022/23-as felmérés során a szakgimnázium diákjait kérdeztem le: itt 53 fő (49%) vett részt.

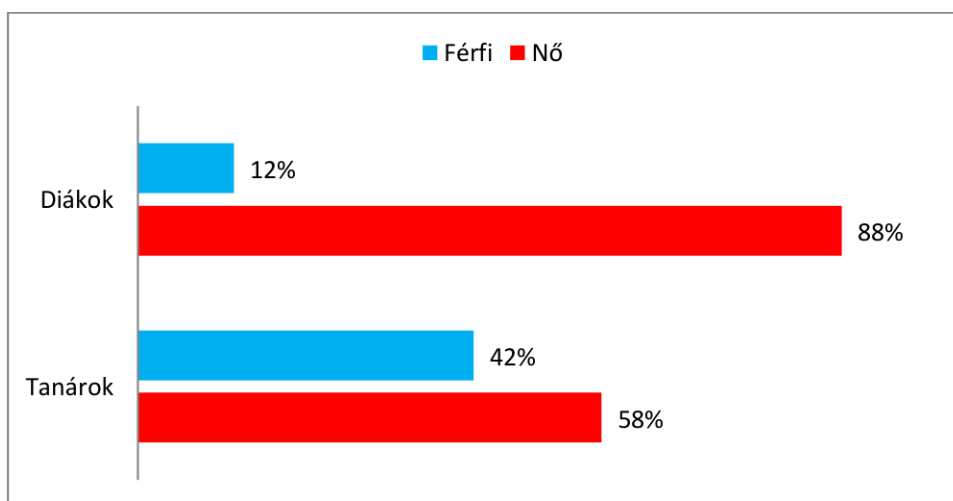
A 2024-es felmérés első lépéseként meghatároztam mindkét intézmény tanárainak létszámát, melyhez a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola online adatbázisának adatait vettem alapul. Az adatok alapján a II. RFKMF tanárainak létszáma 153 fő, valamint a II. RFKMF FSZI tanárainak létszáma 55 fő volt. A tanárok 15%-át szerettem volna lekérdezni, mely célkitűzést sikerült is megvalósítani, ugyanis összesen 40 kérdőív érkezett vissza a tanároktól, a főiskoláról 25 és a szakképzési intézetből pedig 15 kitöltő. Az adatokat a Google Űrlap valamint az SPSS Data Editor segítségével dolgoztam fel.

5.AZ AKTÍV TURIZMUS KERESLETÉNEK ÖSSZEHASONLÍTÓ ELEMZÉSE A II. RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA, VALAMINT A II. RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA FELSŐFOKÚ SZAKKÉPZÉSI INTÉZETÉNEK TANÁRAI ÉS DIÁKJAI KÖRÉBEN

5.1. Az adatközlők általános adatai

Ebben az alfejezetben elsősorban a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, valamint a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézet diákjainak és tanárainak általános adatait mutatom be. A kitöltőktől a következő személyes adatokat kérdeztem meg: nemek szerinti eloszlás, kor, lakhely, családi állapot, iskolai végzettség, valamint melyik intézményhez tartoznak a diákok és tanárok.

A két intézményből összesen 109 diák töltötte ki a kérdőívet, ebből 51% a II. RFKMF hallgatója, 49% pedig a II. RFKMF FSZI diákja volt. A nemi megoszlásuk nem egyenletes, mivel a női kitöltők jóval nagyobb arányban vannak (88%) mint a férfiak (12%). A kérdőívet összesen 40 tanár töltötte ki, ebből 23 nő és 17 a férfi. Látható, hogy a kitöltők nemi megoszlásánál nem nagy eltérés figyelhető meg (1. ábra).

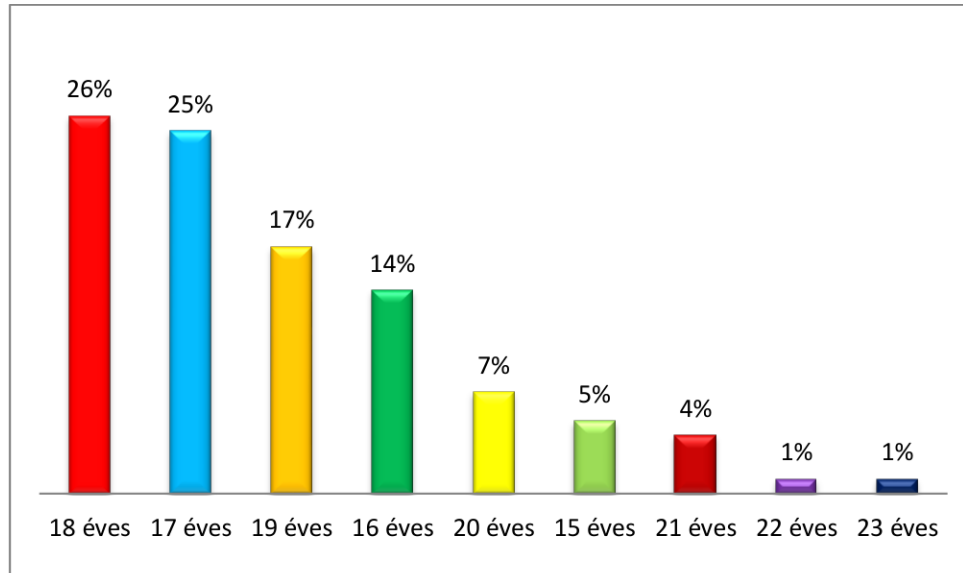

1.ábra Nemek szerinti megoszlás

Forrás: Saját szerkesztés

A diákok az életkorukat egy 15-től 23-ig terjedő skálán választhatták ki. Volt lehetőség egyéb számot is megadni, de azt nem választotta senki. A legtöbb kitöltő kis eltérésekkel a 18 (26%), 17 (25%), és a 19 éves (17%) korosztályból származik. Őket

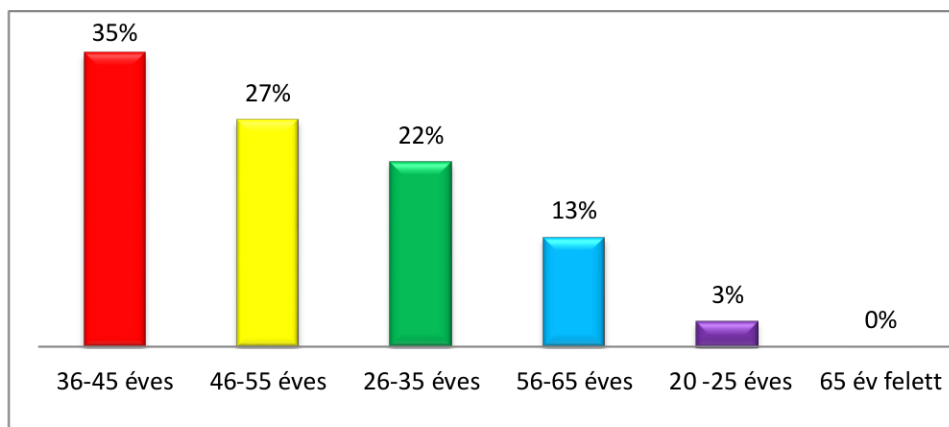
kövezték a 16 évesek (14%). Ezek után szintén kevés eltéréssel a 20 (7%) és a 15 évesek (5%) következtek. A legkisebb arányban a 21 (4%), valamint a 22 és 23 évesek (1-1%) képviseltették magukat (2. ábra).

2.ábra A diákok korcsoport szerinti megoszlása

Forrás: Saját szerkesztés

A tanárok az életkorukat egy 20-65 közötti intervallumon keresztül tudták kiválasztani. Az életkorra vonatkozó kérdésre a következő válaszok érkeztek: legnagyobb arányban a 36-45 (35%) éves korú kitöltők jelentek meg, ezt követte két korcsoport, melyek csak kis különbséggel mutattak eltéréseket: 46-55 év között 27% és 26-35 között 22% adatközlő volt. A fennmaradt két korcsoport az 56-65 éves korúak, valamint a 20-25 évesek, ezekből a korcsoportokból 13% és 3% arányban érkeztek válaszok. Majdnem mindegyik korcsoportból sikerült kitöltőket gyűjteni. Egyetlen korcsoporttól nem érkezett válasz, ami a 65 év felettek (3. ábra).

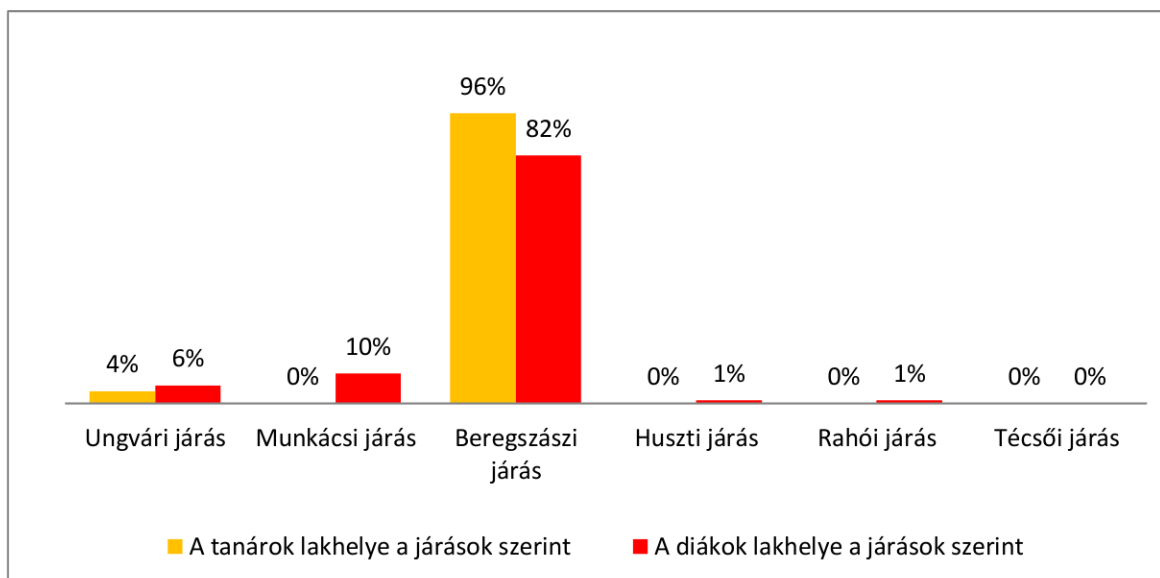

3.ábra Korcsoport szerinti megoszlás: tanárok

Forrás: Saját szerkesztés

A diákok esetében megfigyelhető, hogy Kárpátalja szinte minden járásából érkeztek válaszok, de hasonlóan a tanárokhoz a legtöbben a Beregszászi járásból érkeztek (82%). Hogy megemlítsék néhány települést: Beregszász, Bene, Borzsova, Nagyszőlős, Gút. Ezt követte a munkácsi járásban élők (10%) és az ungvári járásban élők (6%). A huszti és rahói járásból 1-1%-ban érkeztek válaszok.

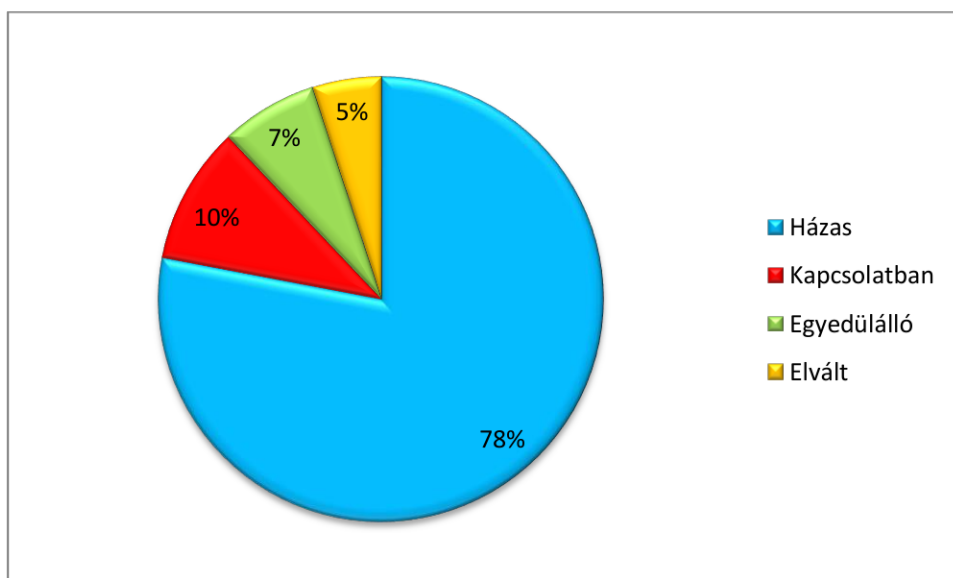
A lakhely szerinti megoszlás alapján a tanárok itt is túlnyomóan a Beregszászi járásban élnek. A kitöltők döntő többsége (96%) ebben a járásban, ebből pedig 15 fő Beregszász városában él. Többen említették még Mezőkaszyt, Mezőgecsét, Nagymuzsalyt, Nagyszőlőst stb. A járások közül még az Ungvári járásból érkeztek válaszok. Összesen 4 kitöltő él az ungvári járás valamelyik településén. A fennmaradt 4 járásból pedig nem érkeztek válaszok. A diákoknál sikerült majdnem teljes mértékben mind a 6 járásból adatokat begyűjteni, ellenben a tanárokkal, ahol csak 2 járás emelkedett ki (4. ábra).

4.ábra A tanárok és a diákok járásk alapján történő megoszlása

Forrás: Saját szerkesztés

Ami a személyes kérdéseket érinti, ide tartozik a tanárok családi állapota, ahol a kitöltők zöme (78%) házasságban él, 10%-uk kapcsolatban van, 7%-uk egyedülálló és 5%-uk elvált. A kérdőívet egy özvegy sem töltötte ki (5. ábra).

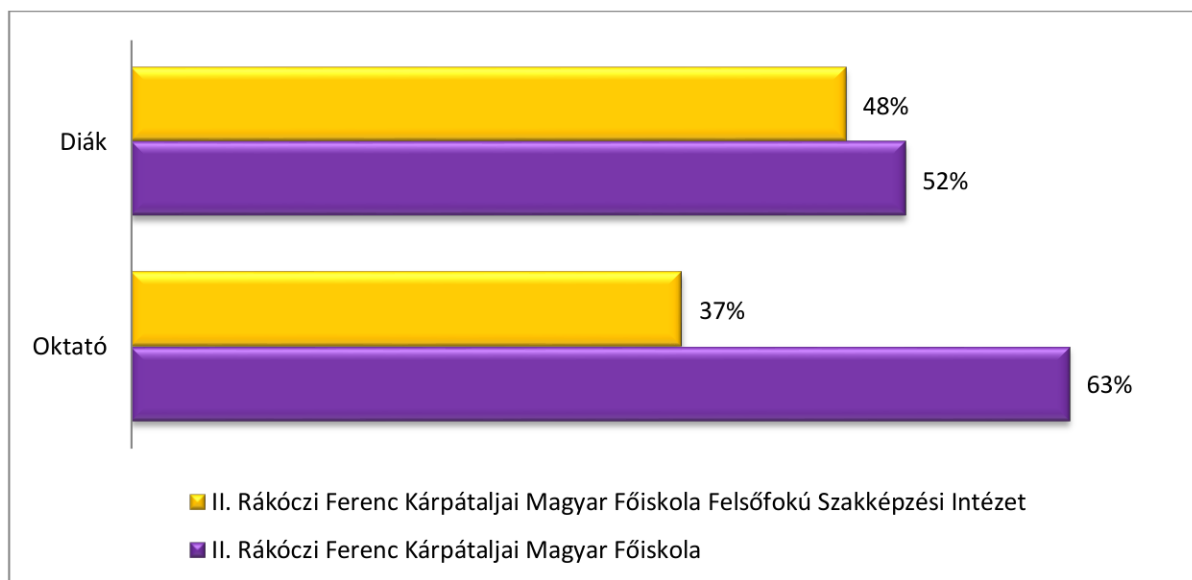

5.ábra Családi állapot

Forrás: Saját szerkesztés

Mindkét féltől megkérdeztem, hogy melyik intézményhez tartoznak, a diákoktól azt, hogy hol tanulnak, a tanároktól pedig, hogy hol tanítanak. A diákok 52%-a főiskolán tanul (56

fő), a fennmaradó 48%-a pedig a szakgimnáziumban (53 fő). A 40 kitöltő tanár közül 25 fő a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola oktatója, amely a kitöltők 63%-át tették ki. A fennmaradó 15 fő, ami 37% volt, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézettanárai (6. ábra).

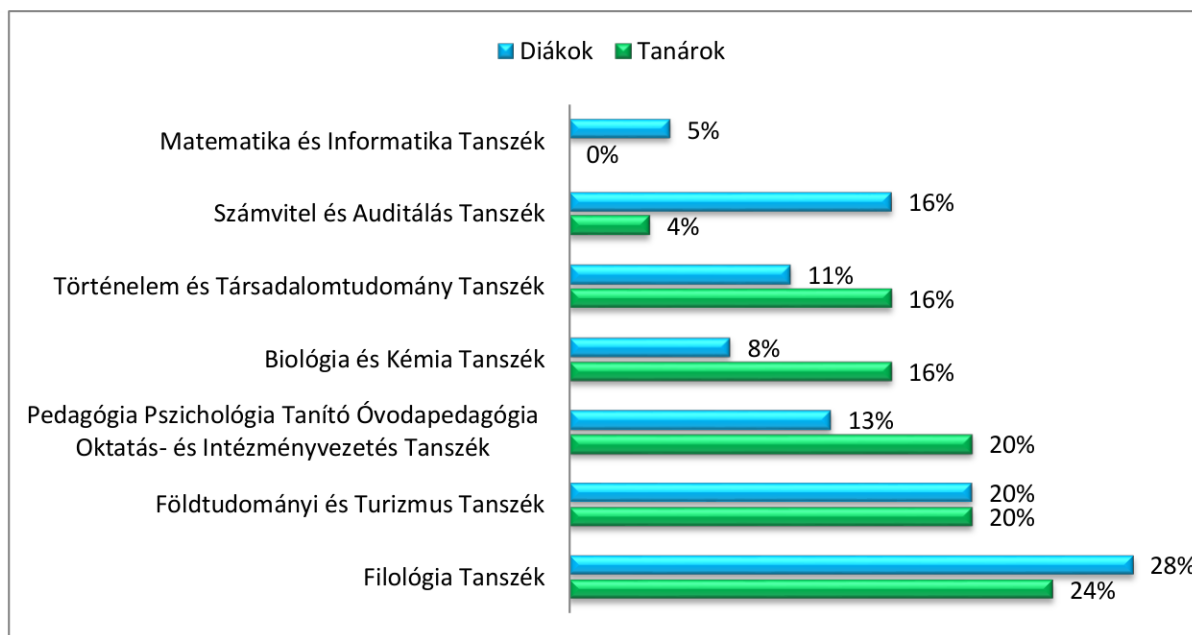
6.ábra Melyik intézményhez tartozik

Forrás: Saját szerkesztés

Arra is rákérdeztem, hogy a főiskolai tanárok és diákok pontosan melyik tanszéken tanulnak, illetve dolgoznak. A legtöbben a Filológia Tanszéken tanulnak: 16 fő, ezt követte a Földtudományi és Turizmus Tanszék 11 fővel. A soron lévő két tanszék kevés eltéréssel a Számvitel és Auditálás Tanszék 9 fővel és a Pedagógia Pszichológia Tanító Óvodapedagógia Oktatás- és Intézményvezetés Tanszék 7 fővel. A Történelem- és Társadalomtudományi Tanszék 1 fővel maradt le az előzőtől, innen összesen 6 kitöltő volt. Az utolsó két helyen a Biológia és Kémia Tanszék 4 fővel, valamint a Matematika és Informatika Tanszék 3 fővel áll. Itt sikerült minden tanszékről kitöltőket szerezni. Folytatva a tanárokkal, a lekérdezés során egyetlen tanszék kivételével (Matematika és Informatika Tanszék) sikerült mindet bevonni a kutatásba. A legaktívabb válaszadók a diákokhoz hasonlóan a Filológia Tanszék oktatói voltak, összesen 6 fő töltötte ki a kérdőívet. Ezek után a Földtudományi és Turizmus Tanszék, valamint a Pedagógia Pszichológia Tanító Óvodapedagógia Oktatás -és Intézményvezetés Tanszék következett 5-5 kitöltővel. A következő két tanszékről szintén egyforma arányban érkeztek kitöltők: 4-4 fő, ami a Biológia és Kémia, valamint a Történelem-és Társadalomtudományi

Tanszékek voltak. Legvégül egyetlen kitöltővel a Számvitel és Auditálás Tanszék. Az adatok százalékos arányban a 7.ábrán láthatóak.

A tanárok esetében azon kívül, hogy melyik intézményben oktatnak, arra is rákérdeztem, hogy milyen iskolai végzettséggel rendelkeznek. A legtöbben, 15 fő (60%) PhD fokozattal rendelkeznek, MsC fokozattal 4 fő (16%), BsC fokozattal 3 fő (14%), valamint habilitált doktor 2 fő (8%) és 1fő SSc (2%).

7.ábra Melyik tanszék tagja

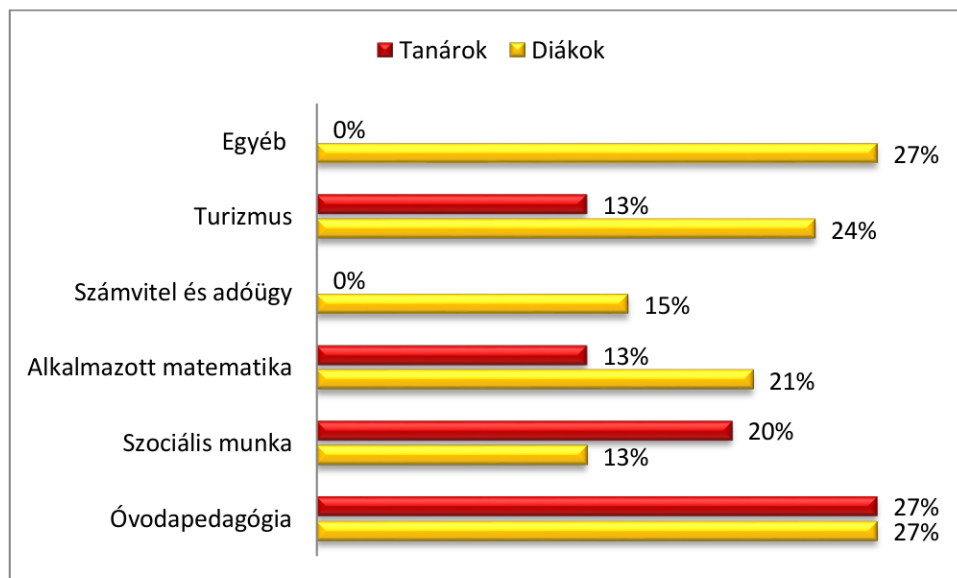
Forrás: Saját szerkesztés

Hasonlóan a főiskolához, a II. RFKMF FSZI esetében is rákérdeztem, hogy milyen arányban tanulnak a diákok és oktatnak a tanárok a különböző szakirányokban. Az intézetben nincsenek tanszékek, mint a főiskolán. Itt 5 különböző szakirányban lehet tanulni, oktatni, melyek a következők: óvodapedagógia, szociális munka, alkalmazott matematika, turizmus és számvitel. A diákok legnagyobb arányban az óvodapedagógia (14 fő) és turizmus (13 fő) szakirányból adtak válaszokat. A soron lévő szakirány az alkalmazott matematika 11 fővel, végezetül pedig 8 fő számvitel és adóügy és 7 fő szociális munka. Sikerült tehát mind az 5 szakirányt elérni a kérdőívvel.

A tanárok legnagyobb számban az óvodapedagógia irányultságot jelölték meg: 4 fő, a következő 3 fő az alkalmazott matematika irányában oktat, 2-2 fő a turizmus és szociális munka szakirányt választották, valamint 4 fő választotta az egyéb opciót. Ezen intézményből

is szinte sikerült minden szakirányú oktatót megkérdezni egy kivétellel, ami a számvitel volt. Az adatok százalékos arányban 8.ábrán láthatóak.

Itt is feltettem a kérdést a tanároknak, hogy milyen iskolai végzettségeik vannak. A legnagyobb arányban az MSc fokozattal rendelkeztek 12 fő, 2 fő PhD fokozattal és 1 fő BsC fokozattal rendelkezik.

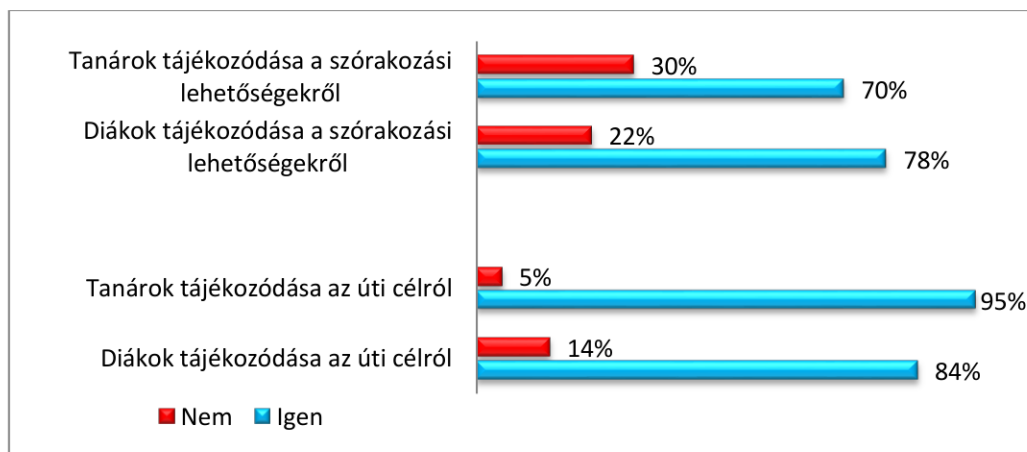
8.ábra Melyik szakirányban tanul/tanít

Forrás: Saját szerkesztés

5.2. A tanárok és diákok általános utazási szokásai

Az utazási szokásokra vonatkozó első kérdésemben azt vizsgáltam, hogy szoktak-e turisztikai utazásokon részt venni a megkérdezettek. A diákok és tanárok döntő többsége és ráadásul azonos arányban, 95-95%-ban felelt igennel. Az adatok alapján elmondható, hogy a diákok és a tanárok próbálnak a mindennapi munka és tanulás mellett is időt szánni egy-egy utazásra vagy kirándulásra.

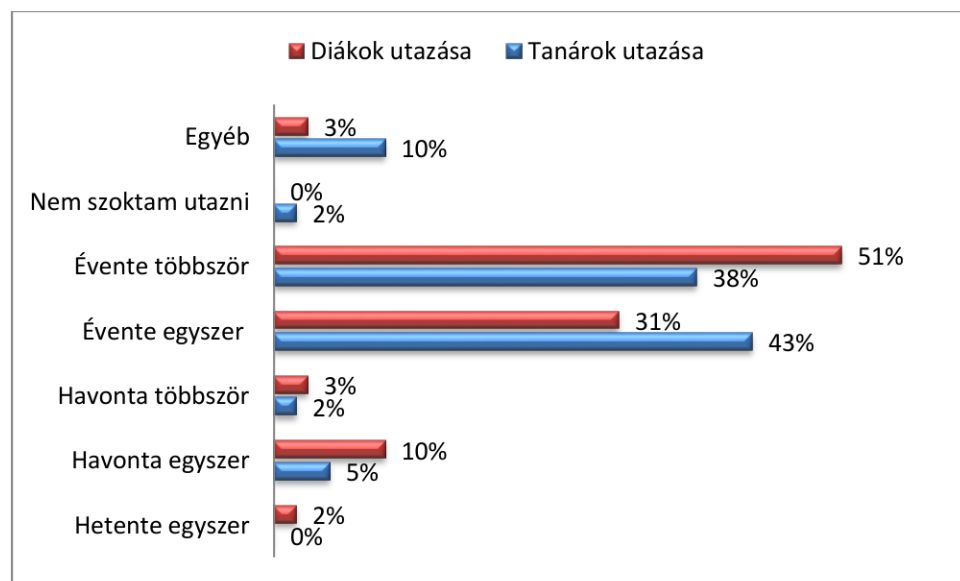
Az utazással kapcsolatban következők voltak a kérdéseim: az utazások előtt gyűjtenek-e az adott célállomásra információt, illetve tájékozódnak-e a helyben található szórakozási lehetőségekről. A diákok 84%-a szokott tájékozódni az utazás előtt, 14% azonban egyáltalán nem szokott. A tanárok válaszai eltérőek a diákoktól, ugyanis 11%-kal nagyobb arányban, vagyis 95%-uk tájékozódik a célállomásra, mielőtt meglátogatja azt, és csupán 5%-afelelt nemmel (9. ábra). Látható, hogy a tanárok nagyobb arányban szeretnék megismerni az úti célt indulás előtt, és szeretnék tudni, hogy egy helyszín meglátogatása során milyen váratlan események érhetik őket. Ez a diákokat azonban valamivel kevésbé érdekli, ők inkább spontánabb utazók, nem készülnek az esetleges nehézségekre, vagy problémákra. A diákok azonban nagyobb arányban (78%) tájékozódnak a szórakozási lehetőségekről, mint a tanárok (70%) (9. ábra). Véleményem szerint a diákok fiatalabb koruk miatt tájékozottabbak a szórakozási lehetőségről, mivel a tanárokhoz képest az jobban érdekli őket, hogy milyen szórakozási lehetőségek lesznek egy út során.

9.ábra Az úti cél iránti tájékozódás a diákok és tanárok körében

Forrás: Saját szerkesztés

Mivel kiderült, hogy az adatközlők döntő többsége szokott turisztikai utazásokon részt venni vagy utazni turisztikai céllal, a következőkben arra kérdeztem rá, hogy milyen gyakorisággal teszik azt. A diákoknál leginkább magas arányban előforduló válasz az évente többszöri utazás (51%), valamint az évente egyszeri utazás (31%). Ami még kiemelhető a válaszokból, az a havonta egyszeri utazás (10%). A tanároknál a beérkező válaszok alapján kettő emelkedik ki a többi közül a legnagyobb arányban, ahol is a megkérdezettek azt választották, hogy évente egyszer (43%) vagy évente többször (38%) utaznak el turisztikai céllal. Ezen kívül 2%-2% nem szokott utazni és havonta többszöri utazást választotta. 10% volt, akik a megadott lehetőségek közül egyiket se választotta, ők az egyéb opciót jelölték meg (10. ábra). Látható, hogy hasonlóan vélekednek az eltöltött időről a diákok és tanárok. Elmondható, hogy a tanárok és a diákok próbálnak minél több időt pihenni és kikapcsolódni, amennyire csak tehetik.

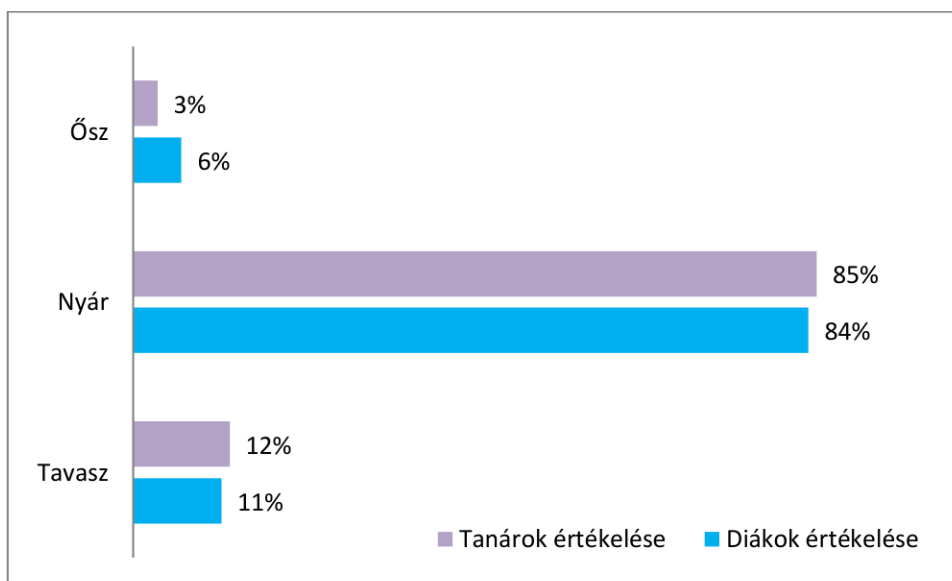

10.ábra Turisztikai tevékenység gyakoriságának végzése

Forrás: Saját szerkesztés

Amellett, hogy milyen gyakran utaznak, azt is megkérdeztem, hogy az évnek melyik időszakában teszik azt, pontosabban melyik évszakban (11. ábra). A diákok nagy része, 84% nyáron, illetve 11% tavasszal szokott utazni. A fennmaradt 6% ősszel utazik. A téli időszakot senki nem választotta. A tanároknál megkérdezett 40 személyből 85% utazik nyáron. A fennmaradt 12% tavasszal utazik szívesen, 3% pedig ősszel. A téli időszakot itt sem választotta senki. Erre magyarázatul szolgálhat, hogy a nyári időszakban nincs oktatás és így

úgy a tanároknak, mint a diákoknak több ideje jut saját magára. Ekkor több idejük jut feltöltődni egy utazás során. Jóval több, mint egy hétvége alkalmával.

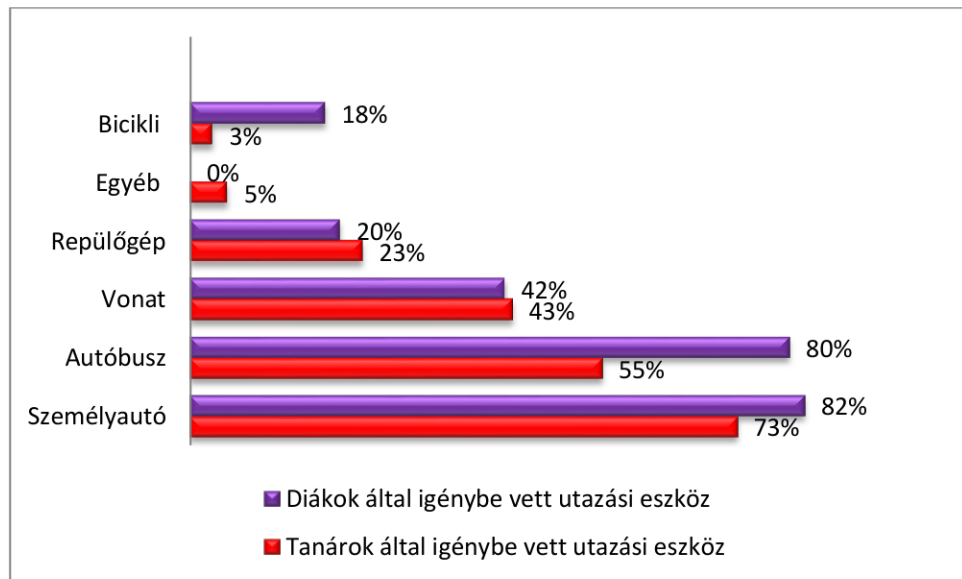

11. ábra Melyik évszakban utaznak

Forrás: Saját szerkesztés

A következő kérdésem szorosan kapcsolódik a turisztikai utazásokhoz. A kérdésem a következő volt: Milyen utazási eszközt/eszközöket vesznek igénybe utazás/nyaralás során? A legtöbbet választott két eszköz a személyautó 82% (91 fő) és autóbusz 80% (89 fő), ennek oka lehet, hogy ezek a legkönnyebben, -gyorsabban és -kényelmesebben kivitelezhető lehetőségek. Szintén nagy számban fordult elő még a vonat 42% (47 fő), ami viszonylag olcsó, valamint a repülőgép 20% (22 fő), amivel a leggyorsabban lehet nagyobb távolságokat megtenni. A legkevesebben 18% (20 fő) a biciklit választották, ami azért lehet, mert nagy fizikai erőfeszítést igényel, illetve nem alkalmas hosszabb távú utak megtételére. A tanárok legtöbbben az utazási eszközök közül a személyautót választották, összesen 73% (29 fő). Ezt követően nem sokkal marad le az autóbusz használata, 55% (22 fő). Azért lehet ez így, mivel ezek a leginkább közkedveltek a közúti közlekedési eszközök közül. A harmadik legtöbbet választott utazási eszköz a vonat volt, 43% (17 fő), amely egy rövidebb utazás megtételéhez maximálisan elegendő. Pozitívuma, hogy elég olcsó, továbbá ez mondható a legkényelmesebbnek is. A vonat után a következő jármű a repülőgép volt, ezt 23% (9 fő) választotta. Ennek előnye, hogy nagyobb távokat tud megtenni rövid idő alatt. Mindemellett 3% (1 fő) választotta a biciklit és 5% (2 fő) az egyéb eszközökkel utazik.

Egy utazási eszközt nem választott egy kitöltő sem, ez a motor volt. Hasonló sorrend figyelhető meg mindkét fél válaszáinál (12. ábra).

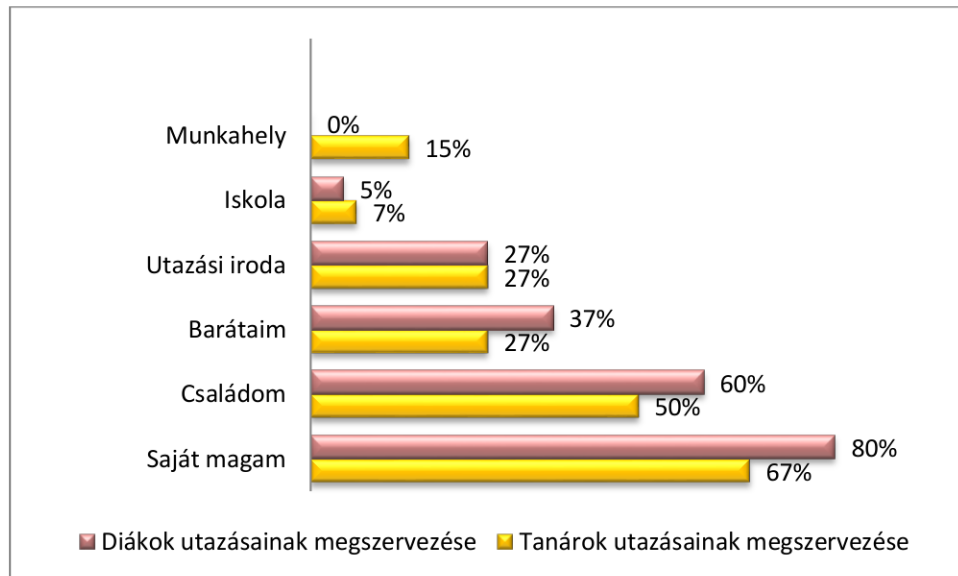
12.ábra Igénybe vett utazási eszköz

Forrás: Saját szerkesztés

Folytatva az utazási szokások vizsgálatát, annak megszervezésére is kitértem. A diák utazásait a legnagyobb arányban a saját maguk (80%) és a család (60%) szervezi. Ezt követte 37%-ban a barátok által szervezett utazások és 27%-ban az utazási iroda által megszervezett utazások. Az iskolát a válaszadók mindössze 5%-a választotta. Véleményem szerint a diákok körében azért a család által szervezett utazások számítanak a legnépszerűbbnek, mert mint azt már az előzőekben említettem, az adatközlők legtöbbször 17 és 19 év közöttiek - fiatal felnőttek. Ebből pedig az következik, hogy nagy valószínűséggel fiatalok még ahhoz, hogy meg tudjanak szervezni egy teljes utazást, valamint közbejöhethetnek olyan dolgok is, amiket csak egy felnőtt tud megoldani.

Számos oktató (67%) saját maga számára szervezi meg az utazásait. Ezt követően következett a család által (50%) megszervezett utazások. Továbbiakban két választási lehetőségre ugyanolyan arányban érkeztek válaszok, ami a barátok és az utazási iroda által szervezett utazások voltak (27% - 27%). Néhány kitöltő megjelölte a munkahely (15%) és az iskola (7%) általi utazásokat is, a két hely a tanárok esetében ugyanazt jelenti, tehát összesen ez 22%-os jelölést jelent. Az adatok alapján elmondható, hogy azért van ilyen nagy jelentősége az egyedül szervezett utazásoknak, mivel így a személy saját igényei számára készíti elő az utazást, legyen az a szállás vagy étkezés kiválasztása. Másrészt, ha valakinek a

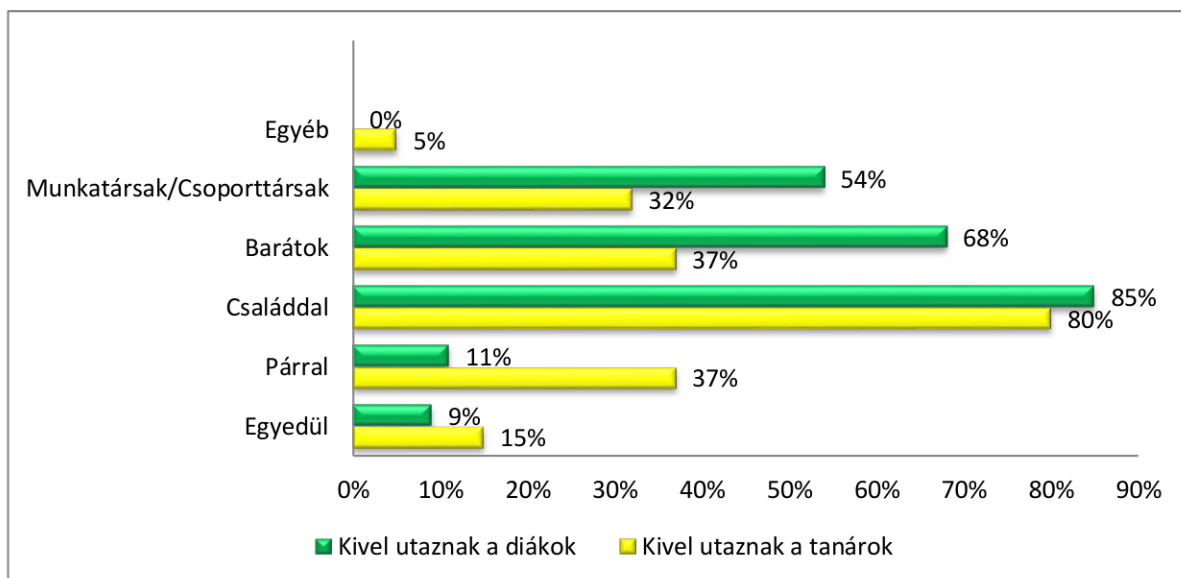
családja szervezi utazásait, akkor hasonlóan az előzőkhöz, a család figyelembe veszi azt, hogy mit szeret és mit nem az illető, valamint ezzel is segítséget nyújt az utazónak (13.ábra).

13. ábra Ki szervezi meg az utazást?

Forrás: Saját szerkesztés

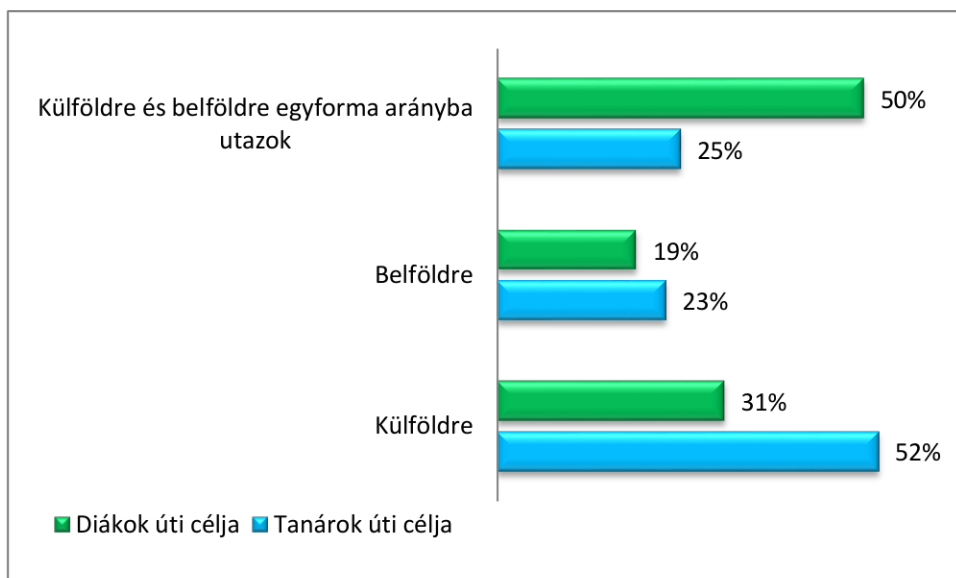
A továbbiakban arra voltam kíváncsi, hogy kivel töltik el ezeket az utazásokat és nyaralásokat a megkérdezettek. Hasonlóan az előzőhöz, itt is a legnagyobb arányban a család jelenik meg úgy a diákoknál (85%), mint a tanároknál (80%), mivel itt közösen szereznek új élményeket, amik majd közös emlékekké válhatnak idővel. Valamint nincs is jobb, mint a családdal eltöltött minőségi idő. A család után a diákok leginkább a barátokkal (68%) és csoporttársakkal utaznak (54%), míg a tanároknál a két legtöbbet választott opció a párral (37%) és barátokkal (37%) való utazás, amelyet a munkatársakkal (32%) való utazások követnek. Itt is fontos az együtt eltöltött idő, a közös szórakozás, valamint további pozitívuma, hogy összekovácsolja az együtt utazó embereket. A tanároknak a munkatársakkal és a diákoknak a csoporttársakkal való utazás magas számban való előfordulása azért lehetséges, mivel mindkét intézményben számos utazási lehetőség van, és így együtt tudnak utazni az oktatók egymással és a diákok is. A diákok viszonylag kevesen (11%) utaznak párjukkal, ami életkori sajátosság lehet (14. ábra).

14.ábra Kikkel utaznak?

Forrás: Saját szerkesztés

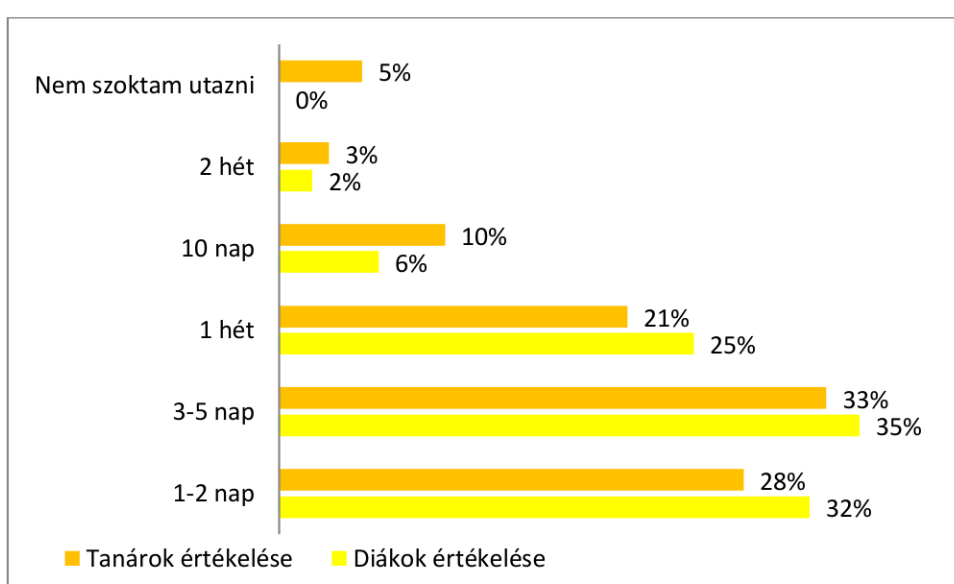
Folytatva az utazási szokásokkal kapcsolatos kérdéseimet, kitértem arra is, hogy hová utaznak leginkább a kitöltők (külföldre, belföldre vagy esetleg mindkettő). A diákok zöme utazik külföldre és belföldre egyaránt, 50% (55 fő) választotta ezt az opciót. Ezt követték a csak külföldre történő utazások 31% (34 fő), a legkevésbé pedig a belföldi utazásokat választották, 19% (20 fő). A tanároknál a kitöltők fele 52% (21 fő) a külföldre való utakat részesíti előnyben. A fennmaradó 25% (10 fő) külföldre és belföldre is utazik, további 23% (9 fő) pedig csak belföldre utazik (15. ábra). Ami eltérő a tanároktól és diákoktól származó adatok között, hogy a diákok szívesebben utaznak külföldre és belföldre is, ezzel szemben a tanárok jobban kedvelik a külföldi utazásokat. A diákok azért utazhatnak mindkét helyre, mivel így a saját és más országokat/városokat is megismerhetnek. Mind külföldön, úgy belföldön vannak olyan értékes épített és/vagy természeti adottságok, amelyeket vonzónak találhatnak egy utazás során. A külföldi utazások során is számos új dolgot fedezhetünk fel: új országokat, kultúrákat és új embereket ismerhetnek meg, valamint ezzel kiszélesíthetik a látókörüket. A legkevésbé kedvelt utazások mindkét fél számára a belföldi utazások voltak, pedig ezeknek is számos előnyük lehet. Ilyen például: könnyebben meg lehet őket szervezni és valamennyivel költséghatékonyabbak is, továbbá felfedezhetjük a saját országunk nyújtotta lehetőségeket, mint a hazai kultúra, történelem és hagyományok.

15.ábra Hová utaznak szívesen

Forrás: Saját szerkesztés

A következő kérdésem, ami az utazási szokásokhoz kapcsolódik, hogy mennyi időt töltenek el a meglátogatott területen (16.ábra). Itt változóak voltak a beérkező válaszok: 3-5 napot (35%), 1-2 napot(32%), 1 hetet (25%), 10 napot(6%), 2 hetet tölt el (2%). Ami érdekes, hogy a tanároknál is ugyanez a sorrend figyelhető meg: 3-5 napot tölt el (33%),1-2 napot (28%), 1 hetet (21%), 10 napot (10%), 2 hetet tölt el (3%). Mindkét célcsoporttagjai legnagyobb arányban egy hosszú hétvégének vagy azoknál kevesebbnek megfelelő pihenést választották, talán abból kifolyólag, hogy a hétvége után úgy a diákokat, mint a tanárokat hívja a kötelességük: a tanulás és a tanítás.

16. ábra Mennyi időre utaznak el

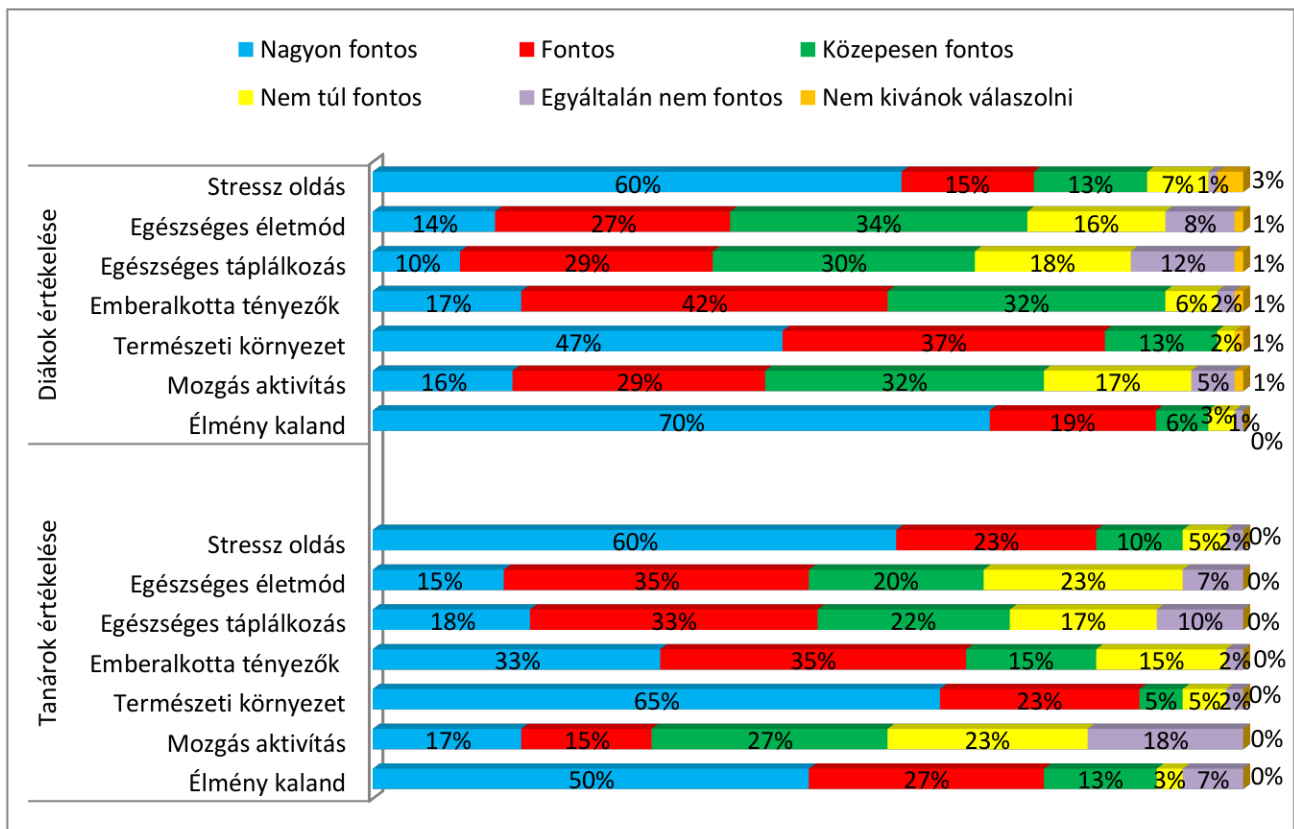
Utolsó kérdésben arra kértem a kitöltőket, hogy pár szóban írják le, hogy befolyásolta-e az orosz-ukrán háborús helyzet a turisztikai tevékenységeiket. Ez a kérdés nem volt kötelező jellegű, így nem érkezett rá maximális válasz a kitöltőktől. Néhányan voltak, akik csak egyszerűen egy nemmel vagy igennel válaszoltak. A diákok 11%-a igennel és 14%-a nemmel felelt, a tanárok pedig 6%-a igennel és 10%-a nemmel. Azonban a válaszadók egy része kifejtette ennek okait. Mindkét célközönség esetében hasonlóak voltak az indokok. A legtöbben már a határátlépést is nehéznek találták, mivel a családok férfi tagjai nem léphetik át a határt a kialakult helyzet miatt. Nehezebb volt a külföldre való kijutás, valamint a belföldiek sem voltak túl biztonságosak az adatközlők szerint. Néhány példa a diákok és tanárok válaszaiból:

- *Diák: "Elég nagymértékben befolyásolta. Belföldön a családdal való utazás problémás a kialakult helyzet miatt, illetve az árak egekbe ugrása sajna nem teszi lehetővé olyan mértékben az utazást, mint az előtt".*
- *Diák: "Külföldre csak édesapám nélkül tudnánk menni, mivel nem hagyhatja el az országot a háború miatt".*
- *Tanár: "Igen, több okból is. Például, a kis családommal már nem tudok külföldre utazni, mivel férjem hadköteles, a belföldi utazások szintén nem biztonságosak a hadiállapot miatt".*
- *Tanár: "Igen. Az ellenőrző pontok és a határátlépés korlátozása nagy hátrány turisztikai tevékenységek szempontjából".*
- *Tanár: "A hadiállapot miatt nem utazhatunk az országon belül pihenőhelyekre, a társamnak veszélyes lenne".*
- *Tanár: "Belföldön nem tudok/nem merek utazni, még akkor sem érzem magam biztonságban, ha a szomszéd városba utazom. Nem merek a tanítványaimmal sem utazni".*

5.3.A két intézmény tanárainak és diákjainak aktív turisztikai keresletének összehasonlítása

Az első kérdésem az aktív turizmussal kapcsolatban az volt, hogy értékeljenek egyes tényezőket egy utazás során. A 17. ábra alapján látható, hogy mindkét fél számára a legfontosabb tényezők ugyanazok. Ez azért is lehetséges, mivel egy utazásnak legfontosabb célja az új dolgok megismerése és élmények szerzése (a diákok 70%-a és a tanárok 50%-a tartja nagyon fontosnak), valamint ezek mellett a pihenés és a stresszoldás (a diákok és a tanárok 60%-a egyaránt nagyon fontosnak tartja). Azonban a legkevésbé fontos tényezők már eltérőek. A tanárok a legkevésbé értékelték az aktivitást, a diákok pedig az egészséges táplálkozást, az egészséges életmódot.

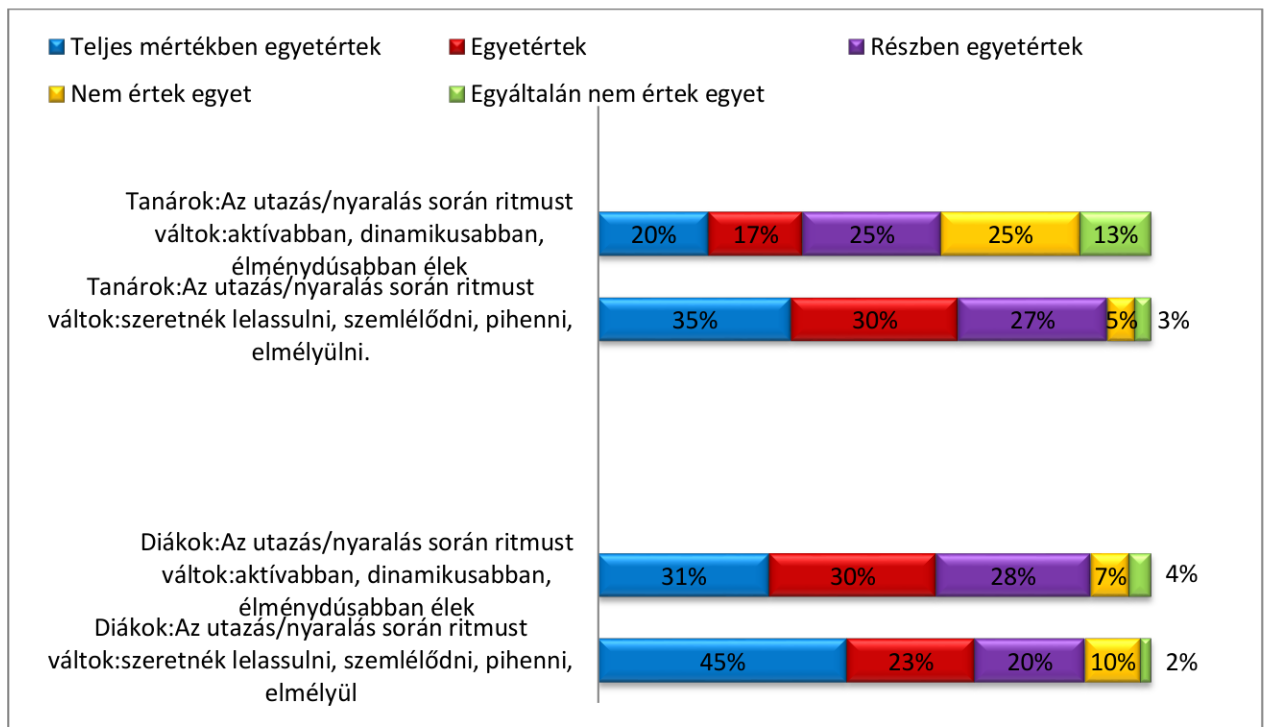
A tanárok inkább az olyan utazásokat kedvelik, ami pihenéssel jár és nem egy olyan utazást, ahol nehezen és aktívan kell kikapcsolódni. A diákoknál pedig azért nem fontos az egészséges táplálkozás, mivel ők inkább a gyors ételeket kedvelik, amik könnyebben elérhetőek, valamint ár-érték arányban is megfizethetőbb számukra.

17.ábra Egyes tényezők értékelése egy utazás során

Forrás: Saját szerkesztés

A következőkérdésben szintén értékelni kellett a következő két állítást: az utazás/nyaralás során ritmust váltok: szeretnék lelassulni, szemlélődni, pihenni, elmélyülni, valamint az utazás/nyaralás során ritmust váltok: aktívabban, dinamikusabban, élménydúsabban élek (18. ábra).

18. ábra A kitöltők utazáshoz való hozzáállása

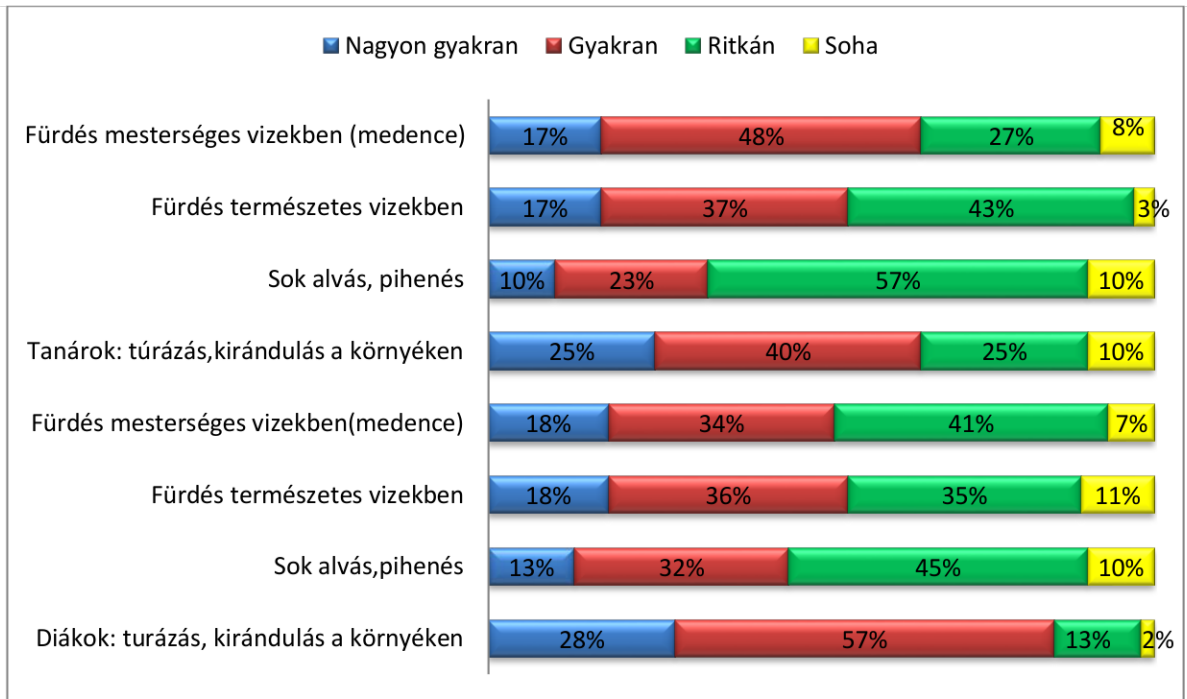
Forrás: Saját szerkesztés

A tanárok választása az utazás során a pihenés, lelassulás felé irányult. Az adatok is ezt mutatják: 35%-ban teljes mértékben értenek egyet, 30%-ban pedig egyetértenek. Azért választhatták a pihenés részét, mivel a mindennapi munka után feltöltődésre és kikapcsolódásra van szükség.

A diákok szintén így vélekedtek mivel ők is nagyobb előnyben részesítették a lelassulást és pihenést: 45% teljes mértékben egyetértett 23% pedig egyetértenek. Sokan egy utazás során inkább pihennének, minthogy aktívan kikapcsolódjanak.

Ami az aktivitást illeti, nem sokkal maradt le a kikapcsolódás mellett: a tanárok 20%-a teljes mértékben és 17% egyetért abban, hogy ritmust vált és aktívabban, dinamikusabban él. A diákok 31%-ban teljes mértékben egyetértenek és 30%-ban egyetértenek, hogy ők is aktívabban élnek. Tehát megfigyelhető, hogy az aktivitás sincs elhanyagolva a kitöltők körében, hiszen az egészségünk számára is jót teszünk vele.

Folytatva az értékeléseket, a következő három kérdésben az utazás során igénybe vett tevékenységeknek a gyakoriságát kellett eldönteni a válaszadóknak (19. ábra). A tevékenységek a következők voltak: túrázás, kirándulás a környéken, sok alvás, fürdés természetes vizekben, fürdés mesterséges vizekben.

19. ábra Tevékenységek az utazás során

Forrás: Saját szerkesztés

A leggyakrabban végzett tevékenység a tanárok körében a túrázás, kirándulás a környéken: 25% nagyon gyakran és 40% gyakran végzi ezt a tevékenységet. Azért is ez fordul elő a legnagyobb arányban, mivel ha valaki elutazik, ha csak egy hétvégre is, szívesen felfedezi a környéket és kirándul vagy megy el várost nézni. A következő nagy számban előforduló tevékenység a fürdés uszodában/medencében: 17% nagyon gyakran, 48% gyakran végzi ezt a tevékenységet, mivel remek lehetőség a szabadidő aktív eltöltésére, mint az úszás. Továbbá kiváló stresszoldó hatása van. Kis különbséggel marad le a fürdés természetes vizekben: 17% nagyon gyakran és 37% gyakran. Ez által közelebb kerülhetünk a természethez, ahol feltöltődhetünk. Valamint a természetes vizekben is számos sportot végezhetünk, kajakozhatunk, búvárkodhatunk. Az utolsó opció, amit inkább ritkábban végeznek, az a sok alvás: 10% soha és 57% ritkán pihen. A pihenés itt azért marad el a többitől, mivel a már említett tevékenységek sokkal érdekesebbnek mondható programok egy

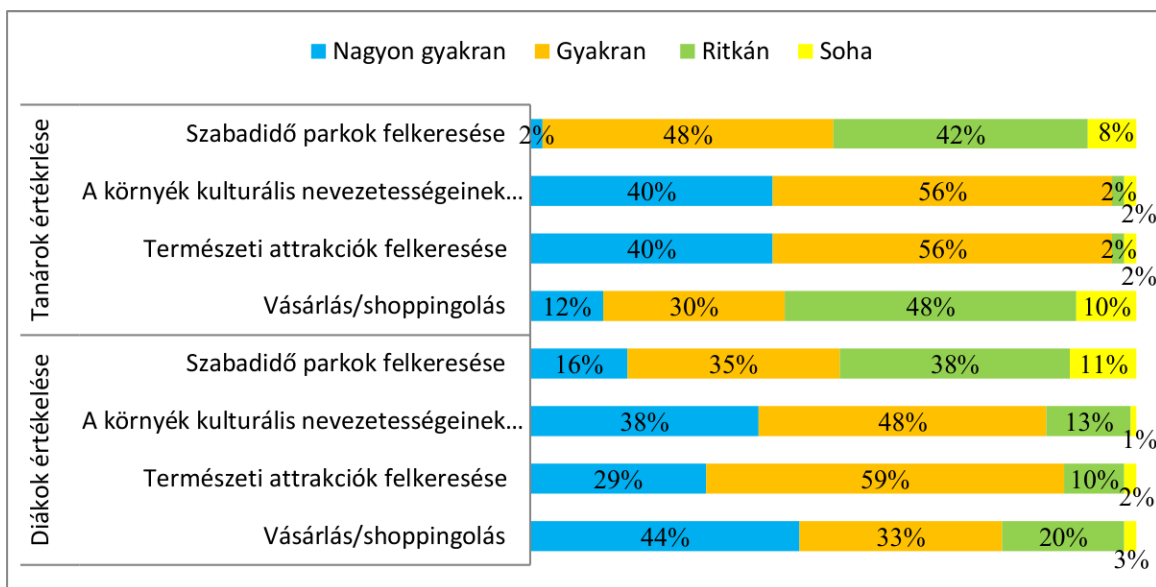
pihenéshez képest. A tanárok véleménye az volt tehát, hogy inkább kirándulnak egyet vagy úsznak egyet egy medencében, minthogy aludjanak.

A diákok ennél a kérdéskörnél sem mutattak nagyon nagy eltéréseket a tanárokhoz képest. A leginkább végzett tevékenység itt is a túrázás és kirándulás a környéken: 28% nagyon gyakran és 57% gyakran. Ezután következett a fürdőzés természetes vizekben és fürdés uszodában, amelyeknek közel azonos a megoszlásuk a diákok körében: 18-18% nagyon gyakran és 36-34% gyakran. Itt is a legritkábban végzett tevékenység a sok alvás, pihenés: 45% ritkán, 10% pedig sohasem pihen, és nem alszik sokat az utazások során, de összességében mégis többen végzik ezt a tevékenységet gyakrabban, mint a tanárok.

A következőkben a vonzerőket kellett értékelni, olyanokat, mint a vásárlás, természeti attrakciók felkeresése, környék kulturális nevezetességeinek felkeresése, szabadidőpark felkeresése (20. ábra). Az egyik leginkább kitűnő adat, hogy a tanároknál a vásárlás/shoppingolás kevésbé fordul elő gyakori tevékenységként. A legnagyobb százalékos adat az, hogy ritkán (48%) járnak el vásárolni. A diákok pedig gyakran (44%) járnak el vásárolni egy nyaralás során. A tanárok azért nem vásárolnak egy utazáson annyira, mint a diákok, mivel ők már jártasak az utazásokban és tudják, mire van szükségük és mire nem, ezért is költhetnek kevesebbet. Emellett kevésbé hajlamosak az impulzív vásárlásra és inkább előre tervezik költségeiket. A diákok pedig azért költenek és vásárolnak sokat, mivel fiatalok, impulzívabbak is, ha megtetszik nekik egy ruhadarab vagy érdekes tárgy, azt meg fogják vásárolni. Emellett, mivel fiatalok, kíváncsiak és kalandvágyóak, szeretnek kipróbálni új dolgokat, amit egy idősebb korosztály, mint például a tanárok, lehet nem próbálnának ki szívesen.

Továbbá a szabadidőparkok felkeresésénél a tanárok ezt gyakrabban megtették, mint a diákok. Az adatok alapján a tanárok 48%-a gyakran meglátogatja az ilyen helyszíneket. A tanárok azért járhatnak ide többet, mivel ők jobban jártasak az utazásokban, lehet több helyen jártak, mint egy diák. Azonban a diákok 38%-a ritkán látogat el ilyen helyekre. Az egyik oka az is lehet ennek, hogy nem ezt a helyszínt részesítik előnyben, hanem más helyeken töltik szívesen az idejüket, ami lehet egy kávézó vagy étterem. A másik oka, hogy hazánkban még nincsenek elterjedve a szabadidőparkok, mint mondjuk külföldön, ezért nem is járhatnak el oda.

A fennmaradó két tényezőknél a tanárok és a diákok véleménye megint hasonló volt. Mindkét fél gyakran látogatja meg a környék természeti vonzerőit és az épített örökségeket is.

20. ábra Tevékenység egy utazás során

Forrás: Saját szerkesztés

A harmadik, egyben utolsó értékeléssel kapcsolatos kérdésem, ahol hasonlóan az előzőkhöz, itt is az egyes tevékenységek gyakoriságának végzésére kérdeztem rá (21. ábra).

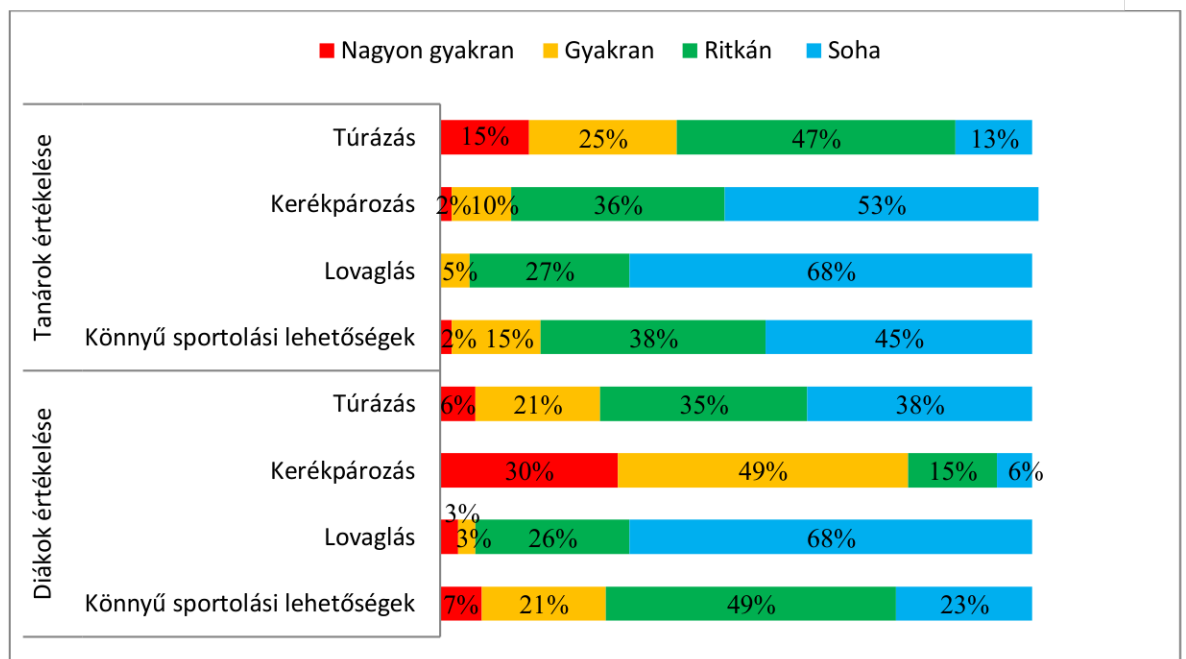
Egy kiemelkedő különbséget emelnék ki a tevékenységek közül, ami a kerékpározás gyakorisága, ahol a diákok a kerékpározást nagyon gyakran (30%) és gyakran (49%) végzik. A diákok azért is kerékpározhatnak többet, mivel ők sok energiával rendelkeznek és így hosszabb távokat is meg tudnak tenni, akár egy kerékpárral is. Emellett ez is lehet egy módja annak, hogy felfedezzenek egy várost. A tanárok számára lehet nem is kényelmes ez a közlekedés egy hosszabb távú úton, ők korukra való tekintettel jóval fáradékonyabbak. A felnőtt emberek, köztük a tanárok is a kényelmesebb és gyorsabb közlekedési módokat részesítik előnyben. Ez a tanárok válaszai alapján is bizonyosságot nyert, ugyanis 53%-uk soha nem kerékpározik egy utazás/nyaralás során.

A kerékpározás után a következő kevésbé kedvelt tevékenység volt a lovaglás. Itt hasonlóak voltak az arányok a tanárok és diákok között. A tanárok és diákok 68%-68% szinte soha nem szoktak lovagolni. Nem gyakori tevékenység, mivel nem minden városban nyújtanak lovaglásra lehetőséget, valamint ez a tevékenység olyanoknak ajánlott leginkább, akik nem kezdő lovasok és rendelkeznek tapasztalattal lovak terén. Továbbá lehet, van a lovaglásnál jobb programlehetőségük is, mint például egy strandolás vagy városnézés.

A soron következő tevékenység szintén nem nagy népszerűségnek örvend: ez a könnyű sportolási lehetőségek. Itt is látható, hogy sem a tanárok, sem a diákok nem túl gyakran végzik ezt a tevékenységet. Ami feltűnő, hogy a diákok még kevésbé kedvelik, ők

49%-ban ritkán végzik ezt a tevékenységet, a tanárok pedig 38%-ban. A tanárok ugyan kis mértékben könnyű sportolnak, de többet, mint a diákok. Ez annak is köszönhető, mert ők odafigyelnek az egészségük megőrzésére.

Az utolsó tevékenység az a túrázás. Ez az elfoglaltság, amit szintén gyakran végeznek az adatközlők. Ami azonban eltérő, hogy míg a tanárok 13%-a szinte soha nem túrázik, addig a diákok még ennél kevésbé, 38%-ban soha nem túráznak. Mint azt már említettem, azért is nem kedvelhetik a túrázást vagy lovaglást, mert lehetnek más, ezeknél jobb programok is vagy a diák egyszerűen csak pihenni szeretne a szállodában. Ami a programokat illeti, lehet, van olyan, amire jobban rászánnák az idejüket, mint egy túrázásra.

21. ábra Tevékenység egy utazás során

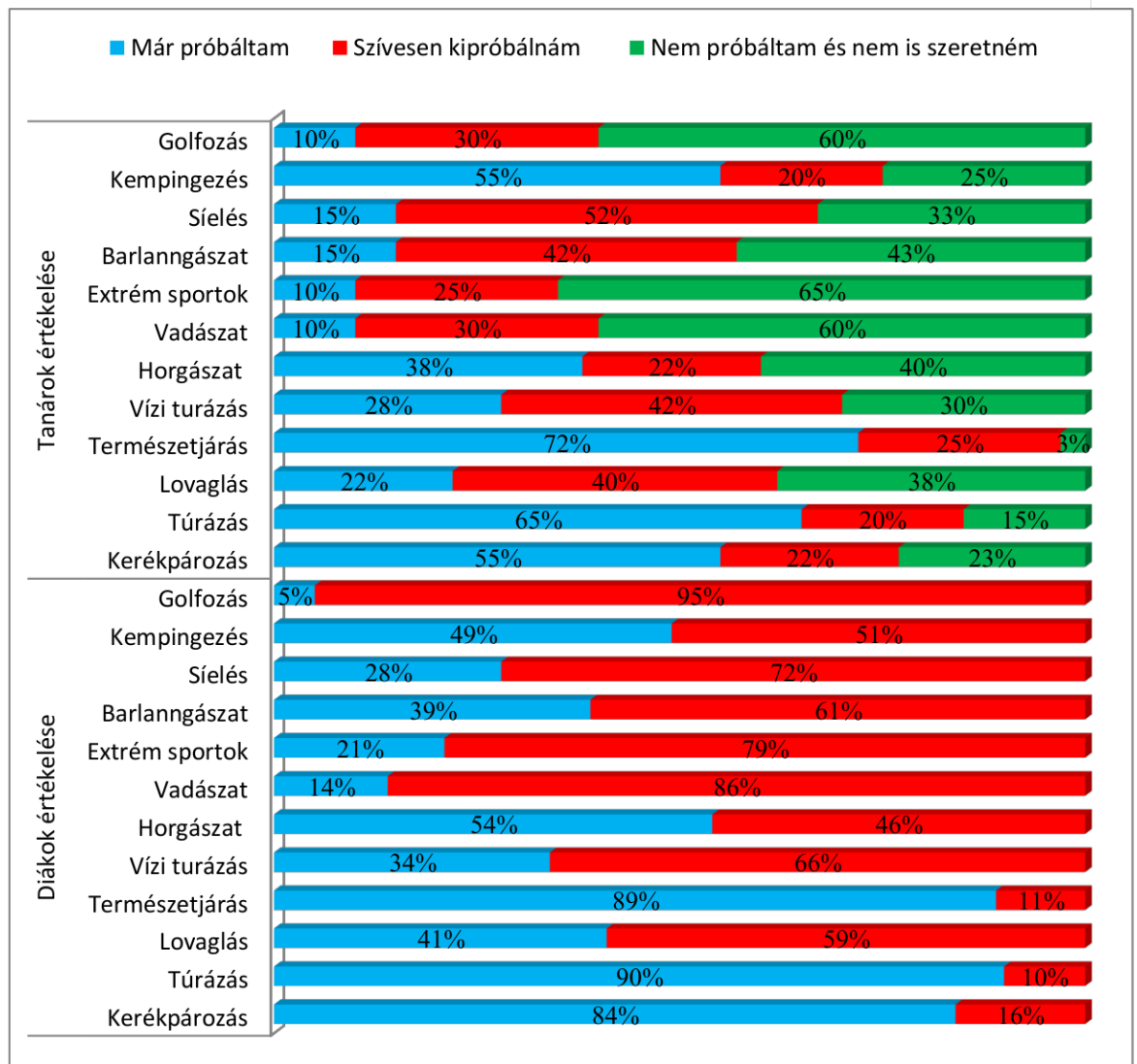
Forrás: Saját szerkesztés

A következő kérdésem arra kérdezett rá, hogy mely aktív turisztikai tevékenységet próbáltak-e már vagy próbálnának-e ki szívesen, vagy van esetleg olyan, amit egyáltalán nem próbálnának ki (22. ábra).

Azok a tevékenységek, melyek az aktív turizmus alapjai lehetnének, amiket szinte mindenki ismer, mindkét fél már próbálta. Ami a szívesen kipróbálnám kategóriát illeti, itt is hasonlóak a válaszok, csak a diákok még hozzátették a barlangászatot (61%), vadászatot (86%), az extrém sportokat (79%) és a golfozást (95%). Ezek a tevékenységek azért lehetnek

érdekesek a diákok számára, mivel izgalmas és kihívást látnak benne, hogy kipróbálják. Így ki tudnak lépni a mindennapi élet rutinjából és felfedezhetik ezzel a világot és saját határaikat.

A tanároknál, pedig látható, hogy ezeket a tevékenységeket egyáltalán nem is szeretnék kipróbálni, 65% extrém sportok, 60% vadászat és 60% golfozás. Ez azért is lehet, mert teljesen más érdeklődési körrel rendelkeznek, mint a diákok ilyen téren. Valamint az is befolyásolhatja azt, hogy a tanárok nem végzik ezeket, hogy nincs elég idejük, valamint számukra ez több erővesztést is igényel, mint egy fiatal számára.

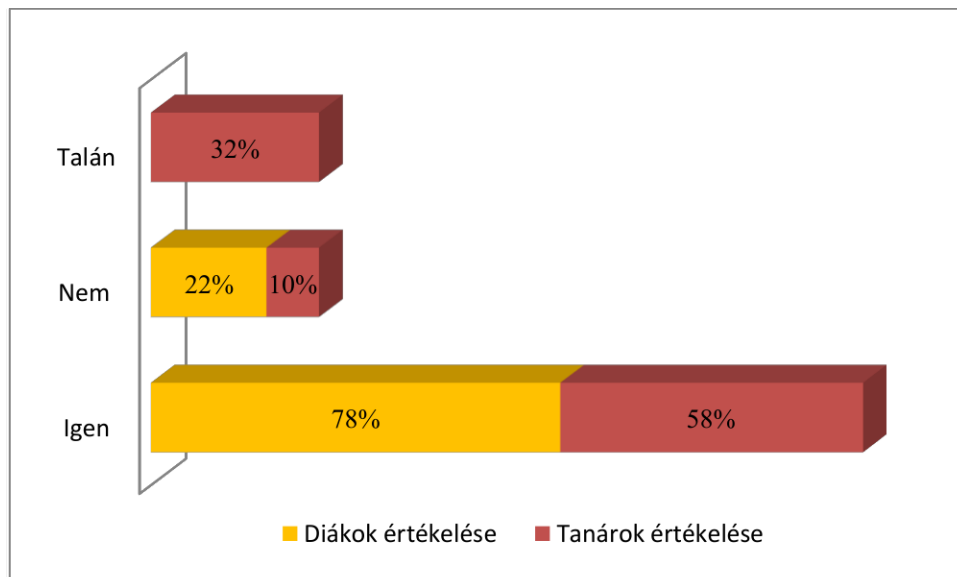
22.ábra Aktív turisztikai tevékenységek, amelyeket már próbáltak vagy szívesen kipróbálnának

Forrás: Saját szerkesztés

A továbbiakban arra voltam kíváncsi, ha lenne rá lehetőség, hogy szervezzenek aktív turizmussal kapcsolatos eseményeket valamelyik intézményben, akkor részt vennének-e

ezekben a tanárok és a diákok (23. ábra). A tanárok 58% igennel felelt, 32% talánnal és 10% pedig nemmel; a diákok 78%-ban igennel és 22%-ban talánnal. Az első, amit láthatunk, hogy elég nagy az érdeklődés az aktív turizmus iránt, és míg a tanárok kicsit visszafogottabbak, nagy részük azért így is részt vennének rajtuk. Ha valamikor a jövőben pedig rendeznének ilyen eseményeket, számos előnye is lehet. Az első a csapatépítés a tanárok és diákok között, még jobban összehozná őket. Az aktív tevékenységnek számos előnye lehet még, mint a stressz csökkentése.

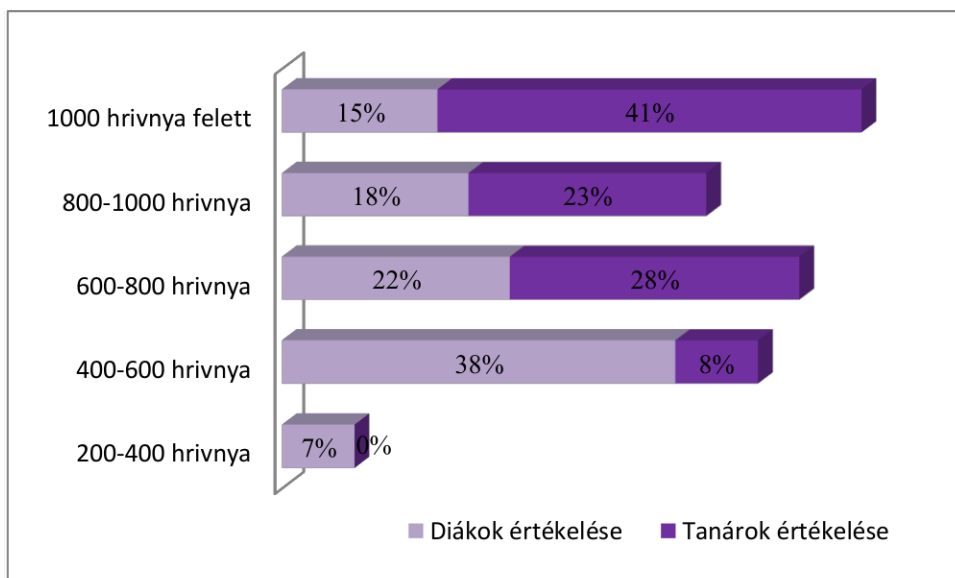
Összességében az aktív turizmusos események lehetőséget nyújtanak, az egészséges életmód kialakítására, hogy több időt eltöltsünk a természetben, és hogy közös élményeket szerezzünk.

23. ábra Részvétel egy aktív turisztikai tevékenységen

Forrás: Saját szerkesztés

Az utolsó kérdésem az aktív turizmussal kapcsolatban az volt, hogy milyen összeget szánának aktív turisztikai tevékenység végzésére (24. ábra). A tanároknál a legnagyobb arányban az 1000 hrvnyia fölötti összeg volt, ami 41%. A diákoknál az összeg pedig 400-600 hrvnyia volt, ami 28%. Azért is lehet ilyen nagy a különbség, mivel a tanároknak anyagilag több a keresetük, míg a diákok nem rendelkeznek még saját keresettel, így korlátozott mennyiségű pénzt tudnának költeni ilyen tevékenységekre.

24. ábra Mennyit költenének egy aktív turisztikai tevékenységre

Forrás: Saját szerkesztés

Az adatok alapján látható, hogy nagy különbségek nincsenek a tanárok és a diákok között, vannak olyan dolgok, amelyekben hasonlóak az érdeklődési körük és vannak, amelyek különbözőek. Az aktív turizmus jelen van életükben valamilyen formában.

KÖVETKEZTETÉSEK

A kutatásomat az aktív turizmus keresletével kapcsolatban végeztem a főiskola két intézménye között, ami II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola (továbbiakban főiskola vagy II.RFKMF), valamint a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézet (szakgimnázium vagy II.RFKMF FSZI), a megkérdezett célszemélyek tanárokat és diákokat tette ki.

Az adatok alapján elmondható, hogy vannak eltérések az utazási szokásokkal és az aktív turizmussal kapcsolatban a tanárok és diákok között, de sok hasonlóság is észrevehető. Először a diákokat emelném ki turisztikai tevékenységeikkel kapcsolatban. Szeretnek utazni turisztikai céllal és gyakran részt vesznek ilyen utakon, ha tehetik, leginkább a nyár folyamán utaznak. Jobban tájékozottak a meglátogatott úti cél szórakozási lehetőségeiről, mint magáról az úti célról. A diákok az utazásokat leginkább személyautóval és autóbusszal végzik, illetve legnagyobb részt a családjukkal utaznak. Ami a tanárokat illeti, ők is gyakran szoktak turisztikai utazásokban részt venni, szintén a nyári időközökben. A diákokkal ellentétben ők magas arányban tájékozódnak a meglátogatott úti céllal kapcsolatban. Az utazási eszközök közül a személyautót és autóbust választottak többnyire. Az utazásokat pedig a családjukkal együtt, ebből kifolyólag társaságban végzik.

Látható, hogy nagyon hasonlóak a véleményük az utazásokkal kapcsolatban, mindkét fél szeret utazni és kirándulni, melyet általában nyáron végeznek. Ennek oka, hogy mindkét célcsoportnak a legtöbb szabadideje a nyári szünet alkalmával adódik, ekkor tudnak több időt szánni a pihenésre és kikapcsolódásra. Hasonlóan a családdal való utazás emelkedik ki mindkét félnél, mert nincs is jobb, mint a családdal eltöltött minőségi idő. Az utazási eszközökről is hasonlóan vélekedtek. Egy különbség volt megfigyelhető az utazások tekintetében, hogy a tanárok inkább magáról az úti célról tájékozódnak jobban, és kevésbé az ott található szórakozási lehetőségről.

Az aktív turizmus terén a diákok számos típust próbáltak már, mint például: túrázás, kempingezés és természetjárás. Emellett a következőket próbálnák ki szívesen: golfozás, vadászat, extrém sportok. Az aktív turisztikai tevékenységnél diákok jelentős része költene hatszáz és nyolcszáz hrvnya között, ezek az összegek megfelelőnek mondhatóak, mivel nem rendelkeznek még saját keresettel. Továbbá a diákok mind a főiskolai mind pedig a szakgimnázium hallgatói, visszajelzéseik alapján, ha adottak lennének a lehetőségek szívesen részt vennének aktív turisztikai tevékenységekben. A tanárok az aktív tevékenységeknél a következőket próbálták: kempingezés, természetjárás és túrázás. Továbbá amit szívesen

kipróbálnának az a síelés barlangászat és vízi túrázás. Ami az aktív turisztikai tevékenységre való költést illeti, a tanárok a válaszlehetőségek során megadott legmagasabb összeget, ezer forint felett költenének ilyen tevékenységekre.

Konklúzió tehát: mind a diákok mind a tanárok tekintetében hasonló tevékenységek sorolhatóak a már kipróbáltak közé. Látható, hogy lenne kereslet aktív turizmussal kapcsolatos események megszervezésére. Ami eltérő volt az a költés, de ez csak azért lehet, így mert a tanárok rendelkeznek saját jövedelemmel a diákok pedig nem. Az adatközlők próbálnak aktívan is kikapcsolódni, ami lehet jó időtöltés, valamint nagyban hozzájárul az egészségük megőrzéséhez is.

ÖSSZEGZÉS

Szakdolgozatom témája: *Az aktív turizmus keresletének összehasonlító elemzése a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, valamint a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézetének tanárai és diákjai körében volt.*

A munkám során elsőként az aktív turizmus bemutatásával foglalkoztam, hogy hogyan is jött létre, a fogalomkülönböző megfogalmazásaival és hogy milyen típusai vannak. Ezek után arra is kitértem, hogy Kárpátalján milyen típusai találhatóak meg. Az utolsó részben pedig az általános adatok, a turisztikai tevékenységek és aktív turisztikai tevékenységgel kapcsolatos kérdések elemzését és összehasonlítását végeztem el a tanárok és diákok között. A munkámat háromévi kutatás segítségével valósíthattam meg.

Az első lekérdezés a 2021/22-es évben történt, ahol a főiskolás diákokat kérdeztem le.

A második lekérdezés 2022/23-as évben volt, ahol a szakgimnázium diákjait kérdeztem le. A harmadik lekérdezést az idei 2023/24-es évben végeztem, itt pedig a már említett intézmények tanárait kérdeztem le. A kérdőívezést Google Űrlap segítségével hajtottam végre és az adatokat SPSS Data Editorban dolgoztam fel.

A kérdőív segítségével 109 diák és 40 tanár véleményét sikerült összegyűjtenem. A kérdőívem három részből állt, melyek a következők: személyes adatok, turisztikai tevékenységek, aktív turizmusra vonatkozó kérdések.

A kutatásom céljait sikerült megvalósítani. Az összehasonlítást sikerült elvégezni, azonban az eltérések nem túl nagy arányban mutatkoznak meg. A tanárok és diákok véleményét összehasonlítva elmondhatom, hogy az adatok között nem voltak nagy különbségek, egyes kérdéseknél viszont felfedezhetőek eltérések, azonban nagy részük hasonló. Itt leginkább az aktív turisztikai tevékenységre térnék ki, ahol mindketten hasonlóan vélekednek az aktív turizmusról. Voltak olyan tevékenységek, amelyek jobban érdekelték a diákokat, mint a tanárokat, valamint ez fordítva is elmondható a tanárok részéről. A tanárok a következő tevékenységeket próbálnák ki szívesen: síelés (52%), vízi túrázás (42%), barlangászat (42%). A diákok ezek mellett még kipróbálnák a vadászatot (84%), az extrém sportokat (77%). Továbbá lenne érdeklődés ez iránt a turizmusfajta iránt, mivel egy kérdésben arra tértem ki, hogy ha az intézményekben szerveznének aktív turizmussal kapcsolatos eseményeket, akkor lenne-e rá résztvevő és itt a tanárok 58%-ban és a diákok 78%-ban feleltek igennel.

Látható, hogy nagy érdeklődést mutattak ez iránt a tanárok és diákok is. Talán az elkövetkezőkben lehetne néhány aktív turisztikai tevékenységet szervezni a tanárok és

diákok számára közösen. Esetleg egy közös túrázás, vagy, hogy olyat emeljek ki, amit mindkét fél szívesen kipróbálna, az a vízi túrázás és síelés. Ezeket a tevékenységeket pedig Kárpátaljára nézve kedvezőek: a síelés tekintetében számos hegy áll rendelkezésre és az éghajlat is megfelelő nem csak a síelés, de más téli sport végzésére is. A vízi túrázást illetően pedig Kárpátalja szintén nagyszerű vízhálózattal rendelkezik.

IRODALOM JEGYZÉK

1. Atdi (2012): Adventure Tourism Development Index 2011 Report. 34 p.
2. Barna Gy., Kiss G., Győri F., (2012): Ökoturizmus és rekreáció a Felső- Rába mentén, Kézirat SZTE JGYPK és Sporttudományi Intézet, Szeged, 44p.
3. Bánhidi M. (2013): Vízi és vizek menti turizmus alapjai 2. MSTT Sportturizmus Szakosztály, Győr-Budapest, 122 p.
4. Berghauer S. (2012 A): Kárpátalja turizmusa, főiskolai jegyzet,II Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Földtudományi és Turizmus Tanszék, Beregszász 115 p.
5. Berghauer S. (2012 B): A turizmus, mint kitörési pont Kárpátalján (?) (Értékek, remények, lehetőségek Ukrajna legnyugatibb megyéjében), PhD-értekezés, Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar Földtudományok Doktori Iskola, Pécs, 214p.
6. Berghauer S., Fodor Gy., Gönczy S., Karmacs Z., Lotnai-Szilágyi Zs., Sass E., Tarpai J.,Tóth A., (2019): A kárpátaljai magyarság turizmusfejlesztési stratégiája, Beregszász,Gábor print 74 p.
7. Buckley R. C. (2006): Adventure Tourism. CABI,Wallingford, UK.
8. Csapó J. (2020): A nemzetközi és hazai turizmus legújabb keresleti trendjeinek bemutatása elméleti és gyakorlati megközelítésben, Pécsi Tudományegyetem Közgazdaság Tudományi Kar, Pécs 131 p.
9. Csapó J., Gonda T. (2019): A hazai lakosság utazási motivációinak és szokásainak elemzése az aktív turizmus és a fizikai aktivitás tekintetében. Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok, 4(4), 57-70 pp.
10. Gonda T. (2016): A turisztikai termékfejlesztés elméleti alapjai. PTE KPVK Pécs,226 p.
11. Higginbottom K. (2004): Wildlife tourism: impacts, management and planning. Common Ground Publishing Pty Ltd. Australia, 371 p.
12. Jászberényi M., Miskolczi M., Boros K.(2022): Az aktív turizmus vonzerőinek fejlesztési alapelvei:In: Jászberényi M.,Miskolczi M.,Boros K.(szerk.): Vonzerőfejlesztés a kulturális és aktív turizmusban, Akadémia Kiadó, 348 p.
13. Kashirina O. (szerk.) 2013: Kerékpártúrák Kárpátalján. Útikönyv. A 20 legjobb útvonal, ASSA, 120 p.
14. Kiss R. (2013): A golfturizmus rendszere, a nemzetközi és hazai keresletkínálat trendjei és területi vetületei, PhD-értekezés, Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar,Pécs 292 p.

15. Kulcsár N. – Grotte J. (2018): Mit várunk a szállodáktól? – avagy a legmeghatározóbb fogyasztói szegmens számára értéket jelentő tényezők a szállodákban, In: Jászberényi M. (szerk): Turizmus Bulletin A magyar turisztikai ügynökség szakmai és tudományos folyóirata XVIII. évfolyam 3. szám, 4-15 pp.
16. Lőrincz K., Sulyok J. (2017): Turizmusmarketing Budapest: Akadémiai Kiadó Zrt., 357 p.
17. Magyar Turizmus Rt. (2003): Turizmus Magyarországon 1990-2002. 114 p.
18. Magyar Z. (2020): A vadász turizmus és országimázs kapcsolata, Nyíregyházi Egyetem, Gazdálkodástudományi Intézet, Nyíregyháza 14p.
19. Michalkó G. (2002): Az aktív turizmus elméleti megközelítése. – In: Dávid L (szerk.) Aktív turizmus. Debrecen: Didakt Kiadó,(Lifelong Learning Füzetek; 3.), 5-16 pp.
20. Michalkó G. (2003): Az aktív turizmus alapjai. – In: Bánhidi M. (szerk.): A vízi és vizek menti turizmus alapjai, Budapest: Budapesti Gazdasági Főiskola, 20-27 pp.
21. Michalkó G. (2005): Turizmusföldrajz és humánökológia, Kodolányi János Főiskola, Székesfehérvár – MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest. 213 p.
22. Michalkó G. (2016): A kalandturizmus, A turizmus termékszemplétű értelmezése II . In: Turizmológia, Akadémia Kiadó 266 p.
23. Petykó Cs. (2010): A kempingek elterjedésének és fejlődésének területi strukturális problémái Magyarországon, PhD-értekezés, Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar Földtudományok Doktori Iskola, Pécs 205p.
24. Rác T.(1999): A turisták jellemzői. In: A turizmus társadalmi kulturális hatásai PhD. Disszertáció Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem Külgazdaságtan Tanszék Turizmus Kutatócsoport, Budapest, 33-34 pp.
25. Sass E. (2019): A kárpátaljai Beregvidék falusi turizmusának helyzete és fejlődési lehetőségei, PhD-értekezés Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar Földtudományok Doktori Iskola,Pécs 206 p.
26. Seilmeier G. (1997): Vadászati lexikon, Méliusz, Debrecen, 571p.
27. Strauss W.,HoweN. (1991): Generations, The History of America'sFuture, 1584 to 2069. New York, William Morrow&Company
28. Székely A. (2016): A horgászturizmus alanya: a horgászturista In: A horgászturizmus: lehetőségek és dilemmák. In: Habil G.J. – Gulyás L.: Szeged Innovariant Nyomdaipari Kft, 178 p.
29. Szilágyi Zs., Sass E., Gönczy S. (2006): Kárpátalja, mint turisztikai desztináció – Magyarországi turisták körében végzett imázs- és elégedettségvizsgálat, A III. Magyar

Földrajzi Konferencia tudományos közleményei, Kiadja: MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest, 17 p.

30. Szőke-Milinte E. (2019): A Z generáció megismerése – megismerés a Z generációban, In:Kaposi J. és Szőke-Milinte E.(szerk.):Pedagógiai változások – a változás pedagógiája,Pázmány Péter Katolikus Egyetem Budapest, 130- 145 pp.

31. Takács R. (2022): A”Z” generáció identitás fejlődése, Doktori (PhD) Disszertáció,Eötvös Lorand Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar Pszichológia Doktori Iskola, Budapest, 183 p.

Internetes források:

32. <https://adoc.pub/a-lovasturizmus-marketing-tevekenysege-es-annak-finansziroza.html>,(letöltés dátuma: 2022.09.28.)

33. http://www.jgypk.hu/tamop13e/tananyag_html/tananyag_reki_1/vi21_a_trzs_fogalma.html, (letöltés dátuma: 2022.09.28)

34. <https://mtu.gov.hu/documents/prod/Aktiv-turizmus-szakmai-segedlet.pdf>,(letöltés dátuma: 2022.12.08)

35. <https://www.utazzgeografussal.com/post/vizitura-aktiv-turizmus>,(letöltés dátuma: 2023.05.05.)

36. http://www.jgypk.hu/tamop13e/tananyag_html/wellness/termszetjrs_gyalogos_turizmus_barlangi_trk.html,(letöltés dátuma: 2023.04.30.)

37. <https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/szakkepzes/kereskedelem-es-marketing/kereskedelmi-es-marketing-modulok/szabadidosportok-eszkozei-es-kempingbutorok/a-kempingezés>,(letöltés dátuma: 2023.03.18.)

38. <http://www.active-tourism.org/>,(letöltés dátuma: 2023.11.14)

39. <https://www.igi-global.com/dictionary/creative-tourism-and-cultural-heritage/39286>,(letöltés dátuma: 2023.11.14)

40. <https://active-tourist.com/additional-offers/active-tourism>, (letöltés dátuma: 2023.11.14)

41. <https://tekeregj.hu/tura-kerekpartura/>,(letöltés dátuma: 2023.11.18)

42. <https://www.utazzgeografussal.com/post/vizitura-aktiv-turizmus>,(letöltésdátuma: 2024.01.27.)

43. <http://itthon.hu>,(letöltés dátuma: 2023.11.18)

44. https://www.pet4you.hu/kutya/cikk/Mit_is_jelent_pontosan_a_vadaszat-1121,(letöltés dátuma: 2023.11.19)

45. <https://www.mckinsey.com/featured-insights/mckinsey-explainers/what-is-gen-z>,(letöltés dátuma: 2024. 02. 20)
46. <https://www.karpataljaihazajaro.com/>, (letöltésdátuma: 2024.01.27)
47. <https://krasiya.com.ua/>, (letöltés dátuma: 2024.02.17.)
48. https://kiszozet.net/2019/04/05/barangolas-ket-kereken/#google_vignette,(letöltés dátuma: 2023.11.27.)
49. https://en.wikipedia.org/wiki/Generation_Z, (letöltés dátuma: 2024-02-20)
50. <https://www.kiwi.com/stories/hu/z-generacio-legnepszerubb-uti-celjai/>,(letöltés dátuma:2024.02.20.)
51. https://readgur.com/doc/343087/horgasz-turizmus-felbor-2010#google_vignette, Füstös Gábor,2010, Horgászturizmus (letöltés dátuma: 2023.11.24)

MELLÉKLETEK

1. melléklet: A Az aktív turizmus keresletének vizsgálata a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola valamint a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézetének diákjai között

Utazási szokásokkal kapcsolatos tevékenységek

Szoktál valamilyen turisztikai tevékenységet végezni/turisztikai jellegű utazáson részt venni?

- igen
- nem

Mielőtt elindulsz szoktál információt gyűjteni a célállomásról?

- igen
- nem

Mielőtt elindulsz szoktál tájékozódni a helyben található szórakozási lehetőségekről?

- igen
- nem

Szoktál valamilyen turisztikai tevékenységet végezni/turisztikai jellegű utazáson részt venni?

- igen
- nem

Milyen gyakran végezel turisztikai tevékenységet/ utazol turisztikai céllal?

- hetente egyszer
- havonta egyszer
- havonta többször
- évente egyszer
- évente többször
- nem szoktam utazni
- egyéb

Az év melyik időszakában szoktál leggyakrabban turisztikai tevékenységet végezni/turisztikai jellegű utazáson részt venni?

- Tavasz
- Nyár
- Ősz
- Tél

Milyen utazási eszközt/ket szoktál igénybe venni leggyakrabban utazásod/nyaralásod során?

- repülő
- személyautó
- autóbusz
- vonat
- motor
- bicikli
- nem szoktam utazni

Általában ki szervezi utazásaidat?

- saját magam
- családom
- barátaim
- utazási iroda
- iskola
- munkahely
- nem szoktam utazni

Általában kivel/kikkel szoktál utazni/nyaralni?

- egyedül
- párral
- családdal
- barátokkal
- munkatársakkal
- nem szoktam utazni

Hová utazol leggyakrabban turisztikai céllal?

- belföldön
- külföldön
- külföldre és belföldre egyforma arányba utazok
- nem szoktam utazni

Általában milyen hosszú időre szoktál elutazni?

- 1-2 nap
- 3-5 nap
- egy hét
- 10 nap
- 2 hét
- egyéb

Befolyásolta-e az orosz-ukrán háborús helyzet a 2023-as turisztikai tevékenységeidet Ha igen, kérem, írd le, hogy milyen módon.

Aktív turizmussal kapcsolatos kérdések

Mennyire fontosak számodra a következő tényezők utazásod/nyaralásod során?

Válaszod jelöld be egy 1-től 5-ig terjedő skálán, ahol 1=egyáltalán nem fontos, 5=nagyon fontos.

- Élmény kaland
- Mozgás, aktivitás, sport tevékenység
- Természeti környezet
- Ember alkotta vonzerők
- Egészséges táplálkozás
- Egészségtudatosság, egészséges táplálkozás
- Stressz oldás

Mennyire értesz egyet az alábbi állítással? Válaszát jelölje be egy 1-től 5-ig terjedő skálán, ahol 1=1-egyáltalán nem értek egyet, 5= teljes mértékben egyetértek

- Az utazás/ nyaralás során ritmust váltok: szeretnék lelassulni, szemlélődni, pihenni, elmélyülni
- Az utazás/ nyaralás során ritmust váltok: aktívabban, dinamikusabban, élménydúsabban élek

Utazásod/nyaralásod során milyen tevékenységeket vettél igénybe (túrázás/pihenés/fürdés)?

- Túrázás, kirándulás a környéken
- Sok alvás,pihenés
- Fürdés természetes vizekben
- Fürdés uszodában,medencében

Utazásod/nyaralásod során milyen tevékenységeket vettél igénybe (vonzerők)?

- Vásárlás/shoppingolás
- Természeti attrakciók felkeresése
- A környék kulturális nevezetességeinek / látnivalóinak a felkeresése
- Szabadidőparkok felkeresése

Utazásod/nyaralásod során milyen tevékenységeket vettél igénybe (vonzerők)?

- Könnyű sportolási tevékenység
- Lovaglás
- Kerékpározás
- Túrázás

Melyik aktív tevékenységet próbáltad már vagy próbálnád ki?

- Kerékpározás
- Lovaglás
- Gyalogtúrázás
- Természetjárás
- Vízi túrázás
- Horgászat
- Vadászat
- Extrém sportok
- Golfozás
- Barlangászat
- Síelés
- Kempingezés

Ha a Felsőfokú Szakképzési Intézetben vagy a Főiskolán belül szerveznének aktív turisztikai tevékenységeket részt vennél rajtuk?

- igen
- nem
- talán

Milyen összeget szánnál aktív turisztikai tevékenység végzésére?

- 200-400 hrvnya
- 400-600 hrvnya
- 600-800 hrvnya
- 800-1000 hrvnya
- 1000 hrvnya fölött

Általános adatok

Nemed?

- Férfi

- Nő

Életkorod?

Lakhelyed (település)?

Melyik járásban található a lakhelyed?

- Ungvári járás
- Munkácsi járás
- Beregszászi járás
- Huszti járás
- Técsői járás
- Rahói járás

Amennyiben a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola diákja kérlek, jelöld, meg melyik tanszéken tanulsz?

- Biológia és Kémia Tanszék
- Filológia Tanszék
- Földtudományi és Turizmus Tanszék
- Matematika és Informatika Tanszék
- Pedagógia, Pszichológia, Tanító, Óvodapedagógia, Oktatás- és Intézményvezetés Tanszék
- Számvitel és Auditálás Tanszék
- Történelem és Társadalom Tudományi Tanszék

Amennyiben te a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézet diákja vagy kérlek, jelöld, hogy melyik szakirányban tanulsz?

- Óvodapedagógia
- Szociálismunka
- Alkalmazott matematika
- Számvitel és adóügy
- Turizmus

Hányaid évfolyamos vagy?

- első évfolyam
- második évfolyam
- harmadik évfolyam
- negyedik évfolyam

2. melléklet: Az aktív turizmus keresletének összehasonlító elemzése a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, valamint a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézetének tanárai és diákjai körében

Utazási szokásokkal kapcsolatos kérdések

Ön szokott valamilyen turisztikai tevékenységet végezni/ turisztikai jellegű utazáson részt venni?

- Igen
- Nem

Mielőtt Ön elindul, szokott információt gyűjteni a célállomásról?

- Igen
- Nem

Mielőtt Ön elindul, tájékozódik a helyben található szórakozási lehetőségekről?

- Igen
- Nem

Általában Ön milyen gyakran végez turisztikai tevékenységet/utazik turisztikai céllal?

- Hetente egyszer
- Havonta egyszer
- Havonta többször
- Évente egyszer
- Évente többször
- Nem szoktam utazni

Az évnek melyik időszakában szokott a leggyakrabban turisztikai tevékenységet végezni//turisztikai jellegű utazáson részt venni?

- Tavasszal
- Nyáron
- Télen
- Ősszel
- Nem szoktam utazni

Milyen utazási eszközt/eszközöket szokott Ön a leggyakrabban igénybe venni utazása/nyaralása során?

- Repülőgép
- Személyautó

- Autóbusz
- Vonat
- Motor
- Bicikli
- Nem szoktam utazni
- Egyéb

Általában ki szervezi az utazásait?

- Saját magam
- Családom
- Barátaim
- Utazási iroda
- Iskola
- Nem szoktam utazni
- Egyéb

Általában kivel/kikkel szokott Ön utazni/nyaralni?

- Egyedül
- Párral
- Családdal
- Baráttal/okkal
- Csoporttársakkal
- Nem szoktam utazni
- Egyéb

Hova utazik Ön leggyakrabban turisztika céllal?

- Belföldre
- Külföldre
- Belföldre és külföldre egyforma arányba utazok
- Nem szoktam utazni

Általában milyen hosszú időre szokott Ön elutazni turisztikai céllal?

- 1-2 nap
- 3-5 nap
- 1 hét
- 10 nap

- 2 hét
- Egyéb

Befolyásolta-e az orosz-ukrán háborús helyzet a 2023-as turisztikai tevékenységeit. Ha igen, kérem, írja le, hogy milyen módon.

Aktív turizmussal kapcsolatos kérdések

Mennyire fontosak Önnek a következő tényezők utazása/nyaralása során? Válaszát jelölje be egy 1-től 5-ig terjedő skálán, ahol 1=egyáltalán nem fontos, 5= nagyon fontos.

- Élmény kaland
- Mozgás, aktivitás, sport tevékenység
- Természeti környezet
- Ember alkotta vonzerők
- Egészséges táplálkozás
- Egészségtudatosság, egészséges táplálkozás
- Stressz oldás

Ön mennyire ért egyet az alábbi állítással? Válaszát jelölje be egy 1-től 5-ig terjedő skálán, ahol 1=1-egyáltalán nem értek egyet, 5= teljes mértékben egyetértek

- Az utazás/ nyaralás során ritmust váltok: szeretnék lelassulni, szemlélődni, pihenni, elmélyülni
- Az utazás/ nyaralás során ritmust váltok: aktívabban, dinamikusabban, élménydúsabban élek

Utazása/nyaralása során milyen tevékenységeket vett igénybe (túrázás/pihenés/fürdés)?

- Túrázás, kirándulás a környéken
- Sok alvás/pihenés
- Fürdés természetes vizekben
- Fürdés uszodában, medencében

Utazása/nyaralása során milyen tevékenységeket vett igénybe (vonzerők)?

- Vásárlás/shoppingolás
- Természeti attrakciók felkeresése
- A környék kulturális nevezetességeinek/látnivalóinak felkeresése

- Szabadidő parkok felkeresése

Utazása/nyaralása során milyen tevékenységeket vett igénybe (vonzerők)?

- Könnyű sportolási lehetőség
- Lovaglás
- Kerékpározás
- Túrázás

Ön melyik aktív turisztikai tevékenységet próbálta már ki vagy próbálná ki szívesen?

- Kerékpározás
- Gyalogtúrázás
- Lovaglás
- Természetjárás
- Vízi túrázás
- Horgászat
- Vadászat
- Extrém sportok
- Golfolás
- Barlangászat
- Sielés
- Kempingezés
- Egyéb

Ha a Felsőfokú Szakképzési Intézetben vagy a Főiskolán belül szerveznének aktív turizmussal kapcsolatos utazásokat, Ön részt venne rajtuk?

- Igen
- Nem
- Talán

Milyen összeget szánna aktív turisztikai tevékenység végzésére?

- 200-400
- 400-600
- 600-800
- 800-1000
- 1000 forintnál fölött

Általános adatok

Neme?

- férfi
- nő

Életkora?

- 20-25
- 26-35
- 36-45
- 46-55
- 55-65
- 65 év feletti

Lakhelye (település)?

Melyik járásban található az Ön lakhelye?

- Ungvári járás
- Munkácsi járás
- Beregszászi járás
- Huszti járás
- Técsői járás
- Rahói járás

Mi az Ön családi állapota?

- Egyedülálló
- Kapcsolatba
- Házas
- Elvált
- Özvegy
- Egyéb

Mi az Ön legmagasabb iskolai végzettsége?

- Bsc
- MsC
- PhD/кандидат наук
- Habilitált doktor
- Akadémiai doktor
- Egyéb

Ön melyik tanintézményben dolgozik?

- II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
- II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézete

Amennyiben Ön a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tanára, kérem jelölje meg, hogy melyik tanszék munkatársa.

- Biológia és Kémia Tanszék
- Filológia Tanszék
- Földtudományi és Turizmus Tanszék
- Matematika és Informatika Tanszék
- Pedagógia, Pszichológia, Tanító, Óvodapedagógia, Oktatás- és Intézményvezetés Tanszék
- Számvitel és Auditálás Tanszék
- Történelem- és Társadalomtudományi Tanszék

Amennyiben Ön a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézetének tanára, kérem jelölje meg, hogy melyik szakirányban oktat leginkább.

- Óvodapedagógia
- Szociális munka
- Alkalmazott matematika
- Számvitel és adóügy
- Turizmus

ÁBRÁK JEGYZÉKE

1. ábra: Nemek szerinti megoszlás.....	31
2. ábra: Diákok korcsoport szerinti megoszlás	32
3. ábra: Tanárok korcsoport szerinti megoszlása	33
4. ábra: A tanárok és diákok járások alapján történő megoszlása.....	34
5. ábra: Családi állapot	34
6. ábra: Melyik intézményhez tartozik	35
7. ábra: Melyik tanszék tagja	36
8. ábra: Melyik szakirányban tanul/tanít	37
9. ábra: Az úti cél iránti tájékozódás	38
10. ábra: Turisztikai tevékenység gyakoriságának végzése	39
11. ábra: Melyik évszakban utazik?	40
12. ábra: Igénybe vett utazási eszközök	41
13. ábra: Ki szervezi utazásait	42
14. ábra: Kikkel utaznak	43
15. ábra: Hová utaznak szívesen	44
16. ábra: Mennyi időre utaznak el.....	44
17. ábra: Egyes tényezők értékelése az utazás során	46
18. ábra: A kitöltők utazáshoz való hozzáállása	47
19. ábra: Tevékenységek az utazás során	48
20. ábra: Tevékenységek az utazás során	50
21. ábra: Tevékenységek az utazás során	51
22. ábra: Aktív turisztikai tevékenységek, amelyeket már próbáltak vagy szívesen kipróbálnának.....	52
23. ábra: Részvétel egy aktív turisztikai tevékenységen	53
24. ábra: Mennyit költenének egy aktív turisztikai tevékenységre	54

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1.táblázat: Az aktív turisztikai termékekhez tartozó turisztikai tevékenység9

2. táblázat: Maslow-féle szükségletek és utazási motivációk28

РЕЗЮМЕ

Тема нашої кваліфікаційної роботи: Порівняльний аналіз попиту на активний туризм серед студентів та викладачів Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II та Фахового коледжу Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II.

В ході написання роботи ми, перш за все, охарактеризували активний туризм, історію його виникнення та його види. Також було охарактеризовано види активності, які можна знайти на Закарпатті. В останній частині роботи було проаналізовано та порівняно загальні дані, туристичну діяльність та питання, пов'язані з активним туризмом серед викладачів та студентів. Для написання роботи ми проводили дослідження протягом трьох років.

Перше опитування було проведене у 2021/22 навчальному році серед студентів інституту. Друге опитування було проведене у 2022/23 навчальному році серед студентів коледжу. Третє опитування було проведене у 2023/24 навчальному році серед викладачів вище згаданих закладів. Опитування проводилося за допомогою платформи Google Forms, а дані оброблялися в програмі SPSS Data Editor.

За допомогою анкетування вдалося опитати 109 студентів і 40 викладачів. Анкета складалася з трьох частин: особисті дані, туристична діяльність, питання про активний туризм.

Цілі нашого дослідження були досягнуті. В результаті порівняння ми побачили, що відмінності не дуже великі. Порівнюючи думки вчителів і студентів, можемо сказати, що великих розбіжностей між даними не було, але в окремих питаннях відмінності є, але більшість з них схожі. Тут варто зосередитися на активній діяльності, де обидві групи мають схожу думку щодо активного туризму. Були деякі види діяльності, які цікавили студентів більше, ніж викладачів, і навпаки – викладачів більше цікавили ніж студентів. Викладачі хотіли б спробувати такі види активного туризму як: лижний (52%), водний (42%) та кінний (40%). А студенти біля вище названих хотіли б ще спробувати полювання (84%), екстремальні види спорту (77%) та спелеологію (60%). Крім того, інтерес до цього виду туризму був би, тому щов анкеті ми запитали, якби в навчальних закладах організовувалися заходи з активного туризму, чи брали б у них участь, і тут 58% викладачів і 78% студентів відповіли «так».

Можемо прослідкувати, що і викладачі, і студенти виявили велику зацікавленість щодо активного туризму. Можливо, в майбутньому можна було б

організувати деякі активні туристичні заходи для викладачів та студентів разом. Серед таких активностей міг би бути спільний піший похід, або ж водні походи і катання на лижах, які б із задоволенням спробували обидві групи опитаних. Для Закарпаття такі види діяльності сприятливі: тут багато гір, доступних для катання на лижах, а клімат сприятливий не лише для катання на лижах, а й для інших зимових видів спорту. Що стосується водних видів спорту, то Закарпаття також має чудову водну мережу.

NYILATKOZAT

Alulírott Katkó Enikő, turizmus szakos hallgató kijelentem és nyilatkozom, hogy szakdolgozatomat II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Földrajz és Turizmus Tanszéken készítettem turizmus diploma megszerzése céljából.

Kijelentem, hogy a plágium fogalmát megismertem és ahol mások eredményeit vagy gondolatait idéztem, azt minden esetben azonosítható módon feltüntettem, illetve, hogy szakdolgozatomat más szakokon korábban nem védtem meg.

Tudomásul veszem, hogy szakdolgozatomat a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola könyvtárában és kölcsönözhető könyvei között helyezik el.

KÖSZÖNETNYÍLVÁNITÁS

Meg szeretném köszönni témavezetőmnek, dr. Sass Enikőnek a rengeteg segítségét és az odaadó munkát, amit az irányomba mutatott. Hálás vagyok, hogy mindig segített jó tanácsaival a munkám megírásával kapcsolatban, és mindig fordulhattam hozzá a kérdéseimmel. Köszönöm az építő jellegű kritikáit, amelyek hasznosnak bizonyultak szakdolgozatom megírásához.

Végezetül köszönöm a családomnak, akik mindig mellettem voltak és támogattak a céljaim elérésében.

Звіт про перевірку схожості тексту Oxsico

Назва документа:

КАТКОВ ЕНІКЕ АТТІЛІВНА .pdf

Ким подано:

Стефан Молнар Д.

Дата перевірки:

2024-05-26 14:46:03

Дата звіту:

2024-05-26 16:18:54

Ким перевірено:

I + U + DB + P + DOI

Кількість сторінок:

79

Кількість слів:

16672

Схожість 6%	Збіг: 23 джерела	Вилучено: 0 джерела
Інтернет: 14 джерела	DOI: 0 джерела	База даних: 0 джерела
Перефразовування 1%	Кількість: 23 джерела	Перефразовано: 918 слова
Цитування 15%	Цитування: 202	Всього використано слів: 5538
Включення 1%	Кількість: 6 включення	Всього використано слів: 168
Питання 0%	Замінені символи: 0	Інший сценарій: 4 слова